

15–17-vuotiaiden rikosepäilyt Helsingissä vuosilta 2014–2023

Oskari Uotila

9/2024

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Oskari Uotila

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Olavi Kujanpää, Jani Peltola

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä opinnäytetyö tutkii 15–17-vuotiaiden nuorten rikosepäilyjen määrää ja kehitystä Helsingissä aikavälillä 2014–2023. Työn tavoitteena on perehtyä, miten alaikäisten, mutta rikosvastuussa olevien nuorten rikollisuus on muuttunut kymmenen vuoden aikana. Työn tavoitteena on saada rikosnimikkeittäin ymmärrys tilastollisista muutoksista. Näiden kautta on mahdollista löytää syitä, mitkä ovat vaikuttaneet niin negatiivisesti, että positiivisesti epäilyiden lukumäärään.

Tilastot tähän opinnäytetyöhön on hankittu Helsingin poliisiaseman analyysi- ja tiedusteluyksiköstä. Käsittelen tätä tilastoa kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Tutkittavana olevien kymmenen vuoden aikajanaalla vuosikohtaiset lukumäärät kaikille rikosepäilyille ovat 1009–2692 kappaleen välillä. Nämä luvut itsessään kertovat, että nuorten tekemissä rikoksissa on tapahtunut suuria muutoksia kymmenen vuoden aikana.

Työhön käytetty tilasto on rajattu 15–17 vuotiaisiin henkilöihin, jotka ovat olleet rikoksesta epäiltyjä Helsingissä tapahtuneisiin rikoksiin vuosien 2014–2023 välillä. Epäiltyjä ei ole jaettu muihin kategorioihin. Tilaston luvut eivät kerro rikoksesta epäiltyjen henkilöiden lukumäärää, vaan rikosepäilyiden määrän, mitä poliisi on kirjannut kyseiseen rikosnimikkeeseen.

Tässä työssä tilaston analysointiin käytän laajaa teoreettista alustaa, jonka pohjana on psykologiset tutkimukset, miksi nuori syyllistyy rikoksiin. Tieteellisten näkökulmien lisäksi tarkastelen asiaa myös globaalien, että Suomen sisäisten merkittävien tapahtumien ja muutosten kautta. Näistä esimerkkejä on korona-aika Suomessa, sekä sosiaalisen median jatkuva kasvu ja vaikutus nuoriin.

Sivumäärä: 40

Tarkastuskuukausi ja vuosi:

Avainsanat: Nuorisorikollisuus, rikosepäily, päihteet, mielenterveys

ABSTRACT

Authors: Oskari Uotila

Type of thesis: *Research-based thesis*

Publicity: Public

Supervisor: Olavi Kujanpää, Jani Peltola

Degree: Bachelor of police services

This thesis examines the criminal suspicions of 15–17-year-olds in Helsinki during the period 2014–2023. The aim of the work is to explore how juvenile delinquency, among minors who are nevertheless criminally responsible, has changed over the past ten years. The goal is to gain an understanding of the statistical changes by different crime categories. Through these insights, it is possible to identify the factors that have influenced the number of suspicions both negatively and positively.

The statistics for this thesis have been obtained from the Analysis and Intelligence Unit of the Helsinki Police Department. I approach this data using a quantitative research method. Over the ten-year timeline under examination, the annual number of crime suspicions ranges from 1009 to 2692. These figures alone indicate that there have been significant changes in the crimes committed by young people over the ten-year period

The statistics used in this study are limited to individuals aged 15–17 who have been suspected of crimes committed in Helsinki between the years 2014–2023. The suspicions are not categorized further. The figures in the statistics do not represent the number of individuals suspected of crimes, but rather the number of crime suspicions recorded by the police under different crime titles.

In analyzing these statistics, I use a broad theoretical framework based on psychological studies exploring why young people commit crimes. In addition to scientific perspectives, I also consider the impact of global and domestic events and changes, such as the COVID-19 pandemic in Finland, as well as the continuous growth and influence of social media on young people.

Pages: 40

Month and year of review:

Keywords: Juvenile delinquency, criminal suspicion, intoxicants, mental health

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 Aihe ja tutkimusmenetelmät	4
3 teoria ja käsitteet	5
3.1 Nuorisorikollisuus	5
3.2 Rikoksen teorit	7
3.2.1 Itsekontrolliteoria	7
3.2.2 Sosiologiset teorit	8
3.2.3 Oppimisteoria	8
3.3 Nuorisorikollisuus	9
3.3.1 15–17-vuotias rikosprosessissa	9
3.3.2 Nuorisorangaistus	10
3.4 Nuoren rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä	11
4 15–17-vuotiaat rikoksesta epäillyt helsingissä vuosina 2014-2023	12
4.1 Omaisuusrikokset.....	12
4.1.1 Kaikki 15–17-vuotiaiden rikosepäillyt omaisuusrikoksiin Helsingin alueelta vuosilta 2014–2023	12
4.1.2 Näpistykset ja varkaudet	14
4.1.3 Ryöstö ja törkeä ryöstö.....	16
4.1.4 Vahingonteko	18
4.2 Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	18
4.2.1 Pahoinpitely	19
4.2.2 Törkeä pahoinpitely	20
4.3 Seksuaalirikokset	22
4.3.1 Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	22
4.3.2 Raiskaus ja törkeä raiskaus	24
4.4 Liikenne rikokset	25
4.4.1 Yleisimmät liikenne rikokset	26
4.4.2 Rattijuopumukset.....	27

4.5 Huumausainerikokset.....	28
4.5.1 Huumausaineen käyttörikos ja huumausainerikos	28
4.5.2 Alkoholirikkomus	30
4.6 Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.	30
4.7 Yhteenveto rikoksesta epäiltyjen määrässä kymmenen vuoden ajalta.....	32
5 Pohdintaa ja yhteenveto	34
5.1 Kodin ja perheen vaikutus.....	34
5.2 Mielenterveys	36
5.3 Sosiaalinen media.....	36
5.4 Päähteet	37
5.5 Yhteenveto tilastosta ja sen muutoksista	39
LÄHTEET	41

1 JOHDANTO

Nuorten rikollisuus on muuttanut muotoaan historiassa, mutta nykypäivänä se on herättänyt enemmän huomiota useissa eri kanavissa. Nuorten tekemistä rikoksista uutisoidaan paljon, politiikassa yritetään löytää keinoja ehkäistä nuorten rikollisuutta, ja sosiaalisessa mediassa jaetaan kuvia ja videoita eri rikoksista. Tämä opinnäytetyö käsittelee 15–17-vuotiaiden tekemiä epäiltyjä rikoksia Helsingissä vuosien 2014–2023 aikana. Tässä opinnäytetyössä termillä nuori tarkoitan 15–17-vuotiaita.

Rikollisuutta ilmenee Suomessa useista eri syistä, useat kriminologian tutkimukset osoittavat sen. Tyypillisiä teorioita rikollisuuden syiksi ovat muun muassa sosiaalisen paineen teoria, sosiaalisen kontrollin teoria ja oppimisteoria. (Rikoksentorjunta, Teorioita rikollisuuden syistä, Rikoksentorjunta.fi.)

2020-luvulla on ollut huomattavaa, kuinka eri medioissa on käyty keskustelua nuorisoriikollisuudesta. Tutkimukseni aikajanalla on selvää, että vuoden 2014 ja 2023 rikosepäilyiden kokonaislukumäärässä on huomattava ero. Vuonna 2014 Helsingissä oli yhteensä 2692 rikosepäilyä, missä epäilty oli 15–17-vuotias, kun taas vuonna 2023 epäilyiden lukumäärä oli 1663. Rikollisuuden määrä on kokonaisuudessaan laskenut, mutta tietyissä rikosnimikkeissä on tapahtunut merkittävää kasvua.

Koska kaikki rikokset eivät päädy viranomaisten tietoon, nuorille tehdään neljännesvuosittain kysely rikollisuuteen liittyen. Tämän kyselyn on tehnyt Helsingin yliopiston Valtiotieteellisen tiedekunnan kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Tämä kysely on jaettu myös Helsingin ulkopuolella asuville nuorille. Tässä tutkimuksessa on todettu, että vuoteen 2020 mennessä nuorison rikollisuus on ollut vähenemään päin. Tutkimuksessa on myös kysytty rikollisista teoista, mistä ei ole jäänyt kiinni poliisille. Näissäkin eri rikoskokeiluissa määrät ovat olleet laskevat. (Kaakinen Markus, Näsi Matti, 2020, 21.)

Tilastokeskuksen vuoden 2020 nuorisoriikollisuustutkimuksessa on ollut huomattavaa, että 15–20-vuotiaiden nuorten rikoksissa tekijöiden lukumäärä on vähentynyt. Tätä tietoa peilaten tämän ikäryhmän kokonaislukumäärään rikoksista on huomattu, että rikollisuus jakaantuu 15–20-vuotiaiden kohdalla yhä pienemmän henkilömäärän ympärille. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka yleisesti rikollisuus olisi vähentynyt, rikokseen syylistynyt on yhä useammin syylistynyt useammin, kuin kerran rikokseen. (Haapakangas Kimmo, Tilastokeskus, 2020.)

Käyttämässäni tilastossa näkyy rikosepäilyjen lukumäärä yhteensä. Tilastoon vaikuttaa se, että yksi henkilö on voinut olla epäiltynä useamman kerran samassa rikosnimikkeessä. Luvut, jotka olen saanut eivät kerro rikoksesta epäiltyjen lukumäärää, vaan kuinka monta kertaa poliisi on epäillyt 15–17-vuotiaista rikoksesta Helsingissä. Pääosin koko 2010-luvun aikana rikoksesta epäiltyjen nuorten lukumäärä on pienentynyt. (Haapakangas, Tilastokeskus, 2020.)

2 AIHE JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Valitsin työhöni 15–17-vuotiaat henkilöt, sillä he ovat rikosoikeudellisesti vastuussa. Oikeus on nähnyt heidän olevan jo kehitystasoltaan sillä tasolla, että he ovat vastuussa omista teoistaan, vaikkakin lievennetyin rangaistusmenetelmin.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan eri rikosnimikkeiden epäilyiden muutoksia kymmenen vuoden ajalta. Mielestäni kymmenen vuotta on riittävä aikaväli, josta pystytään tekemään päätöksiä, ja huomaamaan muutoksia. Kymmenen vuoden aikaväli on riittävän pitkä tutkimukseen, sillä sen aikana on mahdollista havaita eri trendien kasvut, sekä se on pitänyt sisällään erilaisia sosiaalisia ja poliittisia muutoksia.

Kaikki rikosepäilyt, mitä käytän työssäni, ovat tapahtunut Helsingissä, mutta epäilty itse ei välttämättä ole helsinkiläinen. Jaan rikosnimikkeitä suurempiin osa-alueisiin, enkä käsittele jokaista rikosnimikettä yksitellen. Rikokset ovat jaoteltu kappaleittain omaisuusrikoksiin, henkeen ja terveyteen kohdistuneisiin rikoksiin, seksuaalirikoksiin, liikenne rikoksiin, huumausainerikoksiin sekä rikoksiin oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ei ole niinkään tärkeää käsitellä tilastoja, missä määrät ovat kymmenen vuoden aikana lähes nollassa. Tämän takia en käsittele työssäni kyseisiä rikosnimikkeitä. Opinnäytetyön painopiste on niissä rikosnimikkeissä, missä massat ovat suurempia tai missä on tapahtunut merkittäviä muutoksia kymmenen vuoden aikana.

Käytän työssäni kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tilastoja tarkastellessa on huomattavaa, että kaikki tilastojen lukumäärät eivät kerro suoraa totuutta. Tästä esimerkkinä voi käyttää nuorten tekemiä alkoholirikkomuksia. Vuonna 2014 poliisilla oli yhteensä 552 epäillystä kyseiseen rikokseen, kun taas vuonna 2023 määrä oli yhdeksän. Tämä lukumäärä ei välttämättä kerro siitä, että helsinkiläiset nuoret olisivat raitistuneet lähes kokonaan. Syynä voi olla esimerkiksi muutokset poliisin puuttumiskynnyksen kasvamisella tai toimintaperiaatteiden muuttumisella.

Kvantitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan menetelmää, joka keskittyy määrälliseen tietoon ja sen analysointiin tilastollisten menetelmien avulla. Tällä tutkimusmenetelmällä pyrin objektiivisuuteen ja yleistettävyyteen Helsingissä tapahtuneisiin nuorten tekemiin rikoksiin.

Saamani tilasto on kvantitatiivisen tutkimuksen pohja. Tilastot ovat ajantasaisia, jotka esittävät nuorten tekemää rikollisuutta Helsingissä vuosien 2014 ja 2023 välillä. Nämä luvut tukevat tutkimustani, jonka kautta on tehtävissä päätelmiä mahdollisiin syy-yhteyksiin erilaisten merkittävien tapahtumien tai vaikuttajien ja rikosten välillä. (Alastalo Marja, Ellonen Noora, Tietoarkisto)

Opinnäytetyöhön saatu tilasto on Helsingin poliisilaitoksen analyysi- ja tiedusteluyksiköstä. Tilaston saamiseen esitin opinnäytetyöni aiheen yksikön rikosylikonstaapelille, joka esitti työni ja pyyntöni yksikön rikoskomisariolle. Sain tilaston sähköisessä muodossa hyvin pian pyyntöni esittämisen jälkeen. Saamaani tilaston tarkastelu ja analysointi sijoittuu tämän työn neljänteen lukuun. Neljännen luvun lisäksi viittaa tilastoihin myös muissa luvuissa.

3 TEORIA JA KÄSITTEET

3.1 Nuorisorikollisuus

Nuorilla rikoksentekijöillä on usein ulkoisia vaikuttajia, mitkä vaikuttavat rikolliseen käytökseen. Nuori voi helposti joutua niin sanotun massailmiön valtaan, milloin hän ikään kuin luovuttaa teon vastuuta ympäröiville ihmisilleen. Nuorille varsinkin ryhmän vaikutus on merkittävää rikollisuuden syitä tutkiessa. (Rantaeskola Satu ym. 2014, 149.)

Nuorten tekemien rikosten tavat ovat laajat, eikä suoranaisesti voi erotella täysi-ikäisten rikoksista pelkästään tekotapaa katsomalla. Nuorten eriarvoisuus ilmenee esitutinnan vaiheessa, missä alle 18-vuotiaasta epäiltyä koskee eri lait. Esitutkintalain 4 luvun 7§ kirjaa alle 18-vuotiaiden kohtelusta seuraavasti:

”Alle 18-vuotiaasta on kohdeltava esitutkinnassa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei tutkintatoimenpiteistä aiheudu hänelle tarpeetonta haittaa koulussa, työpaikalla tai muussa hänelle tärkeässä ympäristössä.” (ETL 4:7§.)

Alle 18-vuotiaan rikoksesta epäiltyä kohdellaan myös rikosprosessin muissa vaiheissa eri tavalla. Alaikäisyys muun muassa vaikuttaa mahdolliseen tuomioistuimen määräämään tuomioon.

Esitutkinnassa 15–17-vuotiaista edustaa hänen huoltajansa, tai hänelle määrätty edunvalvoja. Nuorta kohdellaan sen mukaisesti, mikä hänen ikänsä ja kehitystasonsa on. Poliisin tulee pystyä varautumaan siihen, että nuorten kanssa toimitaan eri tavoin, kuin täysi-ikäisten kohdalla. Tästä syystä poliisilaitoksilla on erikseen nuorten kanssa työskentelyyn erikoistuneita tutkijoita. (Poliisi, Nuori rikoksentekijä, Poliisi.fi.)

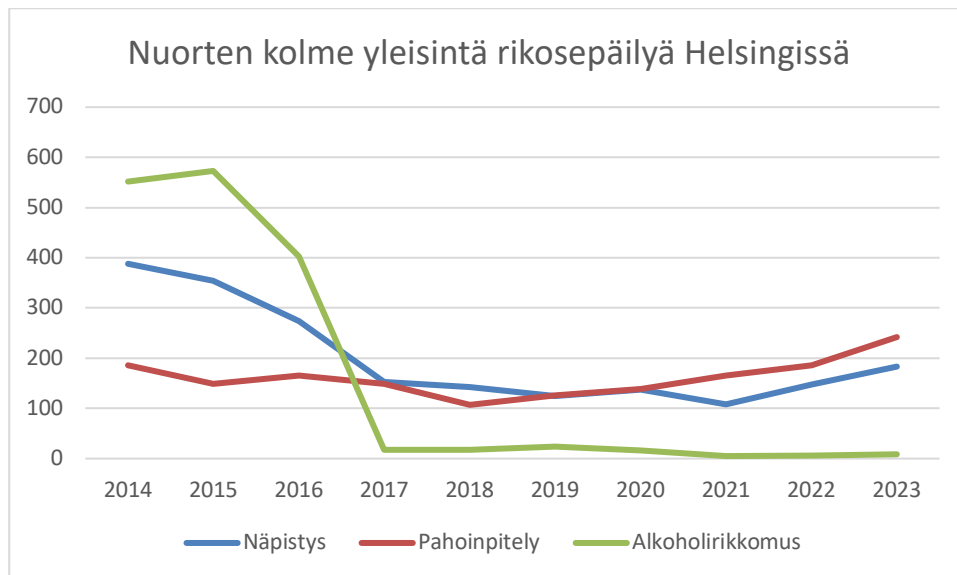
15–17-vuotiailla rikoksentekijöillä on oikeudessa myös sakon ja vankeustuomion lisäksi nuorisorangaistus yhtenä rangaistusvaihtoehtona. Nuorisorangaistusta käytetään silloin, kun tuomioistuin näkee sakon liian lievänä, ja vankeustuomion liian ankarana tuomiona. Nuorisorangaistuksen kesto on neljästä kuukaudesta vuoteen. Tämä koostuu valvonnasta, sosiaalista toimintakykyä edistävästä tehtävistä sekä työhön perehtymistä. (Oikeusministeriö, Rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä, Oikeusministerio.fi.)

Tilaston eri rikosnimikkeissä on kymmenen vuoden aikana ollut suuriakin muutoksia. Kolme yleisintä rikosta, mihin 15–17-vuotiaat ovat olleet epäiltyinä kymmenen vuoden aikana ovat näpistys, alkoholirikkomus ja pahoinpitely.

Tilastoissa on myös määrällisesti hyvin yleisenä rikosepäilyinä huumausaineiden käyttörikos. Tilastossa hyvin poikkeuksellisenä rikosnimikkeinä esiintyy alkoholirikkomus, ja sen muutokset kymmenen vuoden aikana. Alkoholirikkomuksesta kirjattiin epäilyjä vuonna 2014 yhteensä 552, ja työn aikajanan viimeisimpien vuosien aikana alle kymmentä kappaletta. Vaikka Alkoholirikkomuksia vuoden 2016 jälkeen on kirjattu hyvin vähän, epäilyjen määrä ensimmäisinä vuosina oli niin korkea, että kyseinen rikos on edelleen kokonaismäärältään kymmenen vuoden aikajanaalla yksi yleisimmistä nimikkeistä, missä epäilty on ollut 15–17-vuotias.

Kuvio 1 osoittaa, miten kolmen yleisimmän rikoskseen epäilyiden määrät ovat muuttuneet kymmenessä vuodessa.

Näpistyksistä epäiltyjen määrän keskiarvo vuodessa viimeiseltä kymmeneltä vuodelta on 201 kappaletta vuodessa, alkoholirikkomusten keskiarvo on 162 kappaletta ja pahoinpitelyiden keskiarvo on 161 kappaletta vuodessa.

Kuvio 1, Nuorten kolme yleisintä rikosepäilyä Helsingissä vuosilta 2014–2015, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

3.2 Rikoksen teorit

Kriminologia on tieteenala, joka tutkii rikollisuutta, sen syitä, seurauksia ja yhteiskunnallisia reaktioita rikoksiin. Kriminologiassa tutkitaan rikoksia laaja-alaisesti, ja huomio tässä kohdistuu rikollisuuden syihin ja seurauksiin, sekä rikoksen tekijöihin ja uhreihin. (Kriminologia, Helsingin yliopisto, Helsinki.fi.)

Kriminologiassa tutkijoilla on näkemyseroja eri teorioista rikoksen syihin. Eri teorat usein tukevat toisiaan, eikä sulje toista pois rikollisenteon syyn teoriana.

3.2.1 Itsekontrolliteoria

Itsekontrolliteorian mukaan rikoksen syyt johtuvat yksilöiden erilaisista ominaisuuksista, enemmän kuin ulkoisista tekijöistä. Itsekontrolliteoria korostaa eri henkilöiden eroja, ja kuinka ne vaikuttavat rikolliseen käyttäytymiseen. Alhainen itsekontrolli altistaa yksilöä esimerkiksi ahkeruuden ja sinnikkyuden puutteeseen. Rikoksen ollessa helppo, se altistaa henkilön tekemään kyseisiä rikoksia. Rikokset usein aiheuttavat haittaa uhreille, joten heikko itsekontrolli osoittaa itsekkyyteen, sekä piittaamattomuuteen toisten ihmisten kohdalla. (Kivivuori Janne, 2018, luku 5.1.)

Itsekontrolliteoriassa ei tarkoiteta, että matala itsekontrolli olisi yksinään motiivi tehdä rikoksia. Tässä teoriassa alhainen itsekontrolli viittaa siihen, että se toimii esteenä ymmärtää rikoksen seuraukset. Vahvan itsekontrollin omaava henkilö pystyy harkitsemaan rikoksen tekoa, ja sen seurauksia, toisin kuin heikon itsekontrollin omaava tekee päätöksiä kapeakatseisesti ja temperamenttisesti. (Kivivuori, 2018, luku 5.1.)

Kriminologian tutkimuksissa on havaittu, että yksilötasolla rikokset kasaantuvat perheisiin. Aihetta on tutkittu muun muassa Yhdysvalloissa, missä tutkimukset osoittivat, että 59 prosenttia pidätyistä kuuluivat 12 prosenttiin rikosaktiivisimmista perheistä. Toisessa saman tyyliisessä tutkimuksessa noin viisi prosenttia aineiston perheistä vastasi noin puolista kaikista aineiston pidätyksistä. Sama tutkimus on tehty Englannissa, missä lukemat olivat lähes samanlaiset. Tätä aineistoa on tutkittu, ja todettu, että tämä ilmiö johtuu siitä, että henkilöille kehittyy alhainen itsekontrolli vanhempien puutteellisen kasvatuksen takia. (Kivivuori, 2018, luku 4.2.) Tämä osoittaa, että rikollisuutta olisi ennaltaehkäistävissä merkittävästi perheen sisällä, mikäli perheessä tapahtuu rikollisuutta. Varhaisella puuttumiskynnyksellä nuorta voidaan ohjata eri suuntaan, mihin hänen perheensä toiminnot saattavat johtaa häntä.

3.2.2 Sosiologiset teoriat

Sosiologisissa malleissa on tutkittu rikollisuuteen vaikuttavia tekijöitä ympäröivistä olosuhteista. Sosiologisia teorioita on useita, mitä kriminologiassa on tutkittu. Näitä yhdistämällä voidaan luoda kuva, jonka mukaan erilaiset sosiaaliset paineet luovat motivaation rikolliseen tekoon. Rikoksen jälkeen tekijä voi irtaantua sosiaalisesta kontrollista ja päätyy ryhmään samanhenkisten henkilöiden kanssa missä hän oppii ja motivoituu enemmän rikoksiin. (Rämö Harri, 2008, 22.)

Sosiologisissa teorioissa on huomattu, kuinka ympäristö vaikuttaa kriminologisesti yksilöihin. Sosiologisten teorioiden tutkimukset kriminologiassa ovat osoittaneet sen, että asuinalueiden väestöllinen rakenne, sosiaaliset suhteet ja rikollisuuden alueellisella esiintyvyydellä on yhteys rikollisuuteen. (Niskanen Vilma, Pietikäinen Petteri, 2021, 61).

3.2.3 Oppimisteoria

Oppimisteoriassa rikollisuutta kuvataan yksinkertaisuudessaan sillä, että rikolliset ovat yksilöitä, jotka ovat altistuneet rikollisuuden oppimisille. Oppimisteorian mukaan yksilöstä tulee aktiivisempi rikoksiin, kun hän oppii rikoksen teolle enemmän suotuisia, kuin kielteisiä määritelmiä. (Kivivuori, 2018, luku 5.4.)

Rikosalttius voi olla opittua ollessa vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Tärkeimpiä ryhmiä, missä rikollisuutta opitaan ovat yksittäiset ystävät, sekä ystävien muodostamat pienet ryhmät. Oppimisteoriassa nähdään kaiken rikollisuuden taustalle erinäistä suotuisten määritelmien oppimista. Määritelmiä on useampia, esimerkiksi: Tilanteiden tulkitseminen rikoksenteon kannalta on opittua. Myös eri kulttuurilliset ideaalit ja aatteet voivat johtaa rikoksen tekemiseen. Tästä esimerkkinä kulttuuri, joka suosii kunnian puolustamista myös väkivalloin, opettaa ihmistä toimimaan rikollisin tavoin tarjoamalla rikollisuudelle suotuisia määritelmiä. (Kivivuori, 2018, luku 5.4.)

3.3 Nuorisorikollisuus

Nuori rikosentekijä nähdään oikeudessa 15–21-vuotiaana, sillä rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuotiaana, ja nuori on vielä henkisesti kehittyvässä vaiheessa 21-vuotiaaksi asti. Mikäli kyseessä on alle 18-vuotias rikoksesta epäilty, sosiaaliviranomainen on pääsääntöisesti mukana esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä. (Kriminaalihuollon tukisäätiö, Nuorisorikollisuus, Krits.fi, 2018.)

Nuorten tekemät rikokset eroavat hieman aikuisten tekemistä rikoksista. Nuorten kohdalla rikokset ovat usein liitännäisiä eri päihteiden käyttöön ja vapaa-aikaan. Tämä näkyy tilastoissa esimerkiksi huumausaineen käyttörikosten määrässä. Nuorten tekemänä haastavampia ja suunnitelmallisuutta vaativia rikoksia on huomattavasti vähemmän. (Kriminaalihuollon tukisäätiö, Nuorisorikollisuus, Krits.fi, 2018.)

Nuorison tekemää rikollisuutta on tutkittu pitkään, ja siitä, kuten muustakin rikollisuudesta on pidetty tilastoa. Nuorten kohdalla rikollisuuden kokonaismäärään ja todelliseen tilaan vaikuttaa piilorikollisuus. Piilorikollisuutta ilmenee nuorten kohdalla enemmän kuin aikuisilla. Piilorikollisuudella tarkoitetaan rikoksia, mitkä eivät tule viranomaisen tietoon. (Valtioneuvosto, Nuoret ja rikollisuus, Valtioneuvosto.fi, 2023.) Syitä nuorten piilorikollisuudelle on monia. Syinä voi esimerkiksi olla tietämättömyys lakia kohtaan. Nuori ei välttämättä ole tietoinen eri rikosten tunnusmerkistöistä, ja käsitys esimerkiksi pahoinpitelystä ja siihen syylistymisestä voi olla hyvinkin vääränlainen.

3.3.1 15–17-vuotias rikosprosessissa

Alle 18-vuotiaan ollessa rikoksesta epäillyn asemassa, esitutkinta tulee toimittaa kiireellisesti. (ETL 3:11). Lainvalmistelutöiden mukaan nopealla reagoimisella voi olla ehkäisevä vaikutus nuoren uusiin rikoksiin. Esitutinnan kiireellisellä toimittamisella poliisi ja yhteiskunta pystyy korostamaan vakavaa suhtautumista nuoren rikokseen. (Rantaeskola Satu, 2014, 110.)

Esitutkintalain 4 luvun 7§ on kirjannut alaikäisistä, ettei tutkintatoimenpiteet saa vaikuttaa tarpeettomasti lapsen arkeen, sekä heitä tulee kohdella esitutkinnassa ikänsä ja kehitystasonsa mukaisella tavalla. Tästä syystä poliisilla on erikseen tutkijoita, jotka ovat kouluttautuneet toimimaan alaikäisten kanssa.

Alle 18-vuotiaalle on määrättävä edunvalvoja tuomioistuimen puolesta esitutkintaa varten, mikäli on syytä epäillä, että lapsen oma vanhempi ei voi ajaa lapsen asiaa puolueettomasti. (ETL 4:8.) Tätä lakia sovelletaan yleisimmin tilanteissa, jossa lapsen huoltajaa epäillään lapseen kohdistuneesta rikoksesta, tai tilannetta, missä lapsen epäillään syyllistyneen rikokseen vanhempaansa kohtaan. (Rantaeskola, 2014, 131.)

Mikäli alle 18-vuotiaan rikoksesta epäillyn laillisen edustajan läsnäolo on kielletty, epäillylle muu läheinen aikuinen saa olla läsnä kuulustelussa (ETL 7:10).

Kun alle 18-vuotiasta nuorta epäillään rikoksesta, esitutkintaviranomaisen tulee ilmoittaa siitä sosiaaliviranomaiselle. Sosiaaliviranomaiselle tulee varata mahdollisuus tulla läsnä kuulusteluun (ETL 7:16).

3.3.2 Nuorisorangaistus

Nuorisorangaistus on vaihtoehto tuomiolle, mikäli tuomioistuin näkee sakkorangaistuksen riittämättömänä rangaistuksena, mutta rikoksella ei ole riittävän painavaa syytä vankeusrangaistukseen. Vain 15–17-vuotias voidaan tuomita nuorisorangaistuksella. Tämän rangaistusmuodon kokonaiskesto on neljästä kuukaudesta yhteen vuoteen. (Rikosseuraamuslaitos, Nuorisorangaistus, Rikosseuraamuslaitos.fi, 2022.)

Nuorisorangaistus koostuu työhön perehtymisestä, valvontatapaamisista, sekä muista erilaisista tehtävistä ja ohjelmista. Nuorisorangaistuksen tarkoituksena ei ole tarkoitus eristää nuorta ulkopuolisesta maailmasta, vaan ohjata nuorta takaisin rikoksettomaan arkeen. Jokaiselle nuorisorangaistusta läpikäyväälle ohjataan oma valvoja. Valvojan kanssa pidetään valvontatapaamisia, minkä avulla valvoja pystyy neuvomaan, ja ohjaamaan nuorta hänen nuorisorangaistuksensa suorittamisessa. Nuorisorangaistukseen sisältyvät työhön perehtyminen ja valvontatapaamisia, joita järjestetään viikoittain. Mikäli nuori ei noudata sääntöjä, ja esimerkiksi jättää tulematta tapaamiseen, tuomioistuin käsittelee rangaistusmuodon uudestaan. (Rikosseuraamuslaitos, Nuorisorangaistus, Rikosseuraamuslaitos.fi, 2022.)

3.4 Nuoren rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä

Lapsen kyky aikuisuutta lähestyessä tehdä valintoja kiteytyy lapsen kognitiivisen, sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen kanssa. Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttaa paljon vanhempien suhtautuminen lapseen, ja heidän antamat esimerkit. Lapsen syrjään jättäminen on suorassa yhteydessä nuoren tulevaisuuden syrjäytymiseen. (Pajulampi Henna, 2014, 58.) Nuorille tehdyssä tutkimuksessa kävi ilmi, että vanhemmilla, ja heidän menneisyydellään, kuin nykyisyydelläänkin on merkitystä nuoren todennäköisyyteen syyllistyä rikoksiin. Tutkimuksessa todettiin, että nuoren riski syyllistyä rikokseen moninkertaistuu, mikäli ainakin toinen vanhemmista on saanut vankeustuomion. (Haikola Lotta, Hästbacka Noora, Pekkarinen Elina, 2019, 133.)

Perheellä on myös rikollisenkäytöksen lisäksi vaikutus nuoren mielenterveyteen. Jos perheen arki kuormittaa nuorta liikaa, se voi heijastua nuoren terveydentilaan. Arkea kuormittavia tekijöitä voi olla esimerkiksi vanhempien toimeentulovaikkeudet. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen, thl.fi.) Ongelmat kotona heijastuvat myös nuorten hyvinvointiin koulussa. Terveystieteiden tutkimuskeskus on laatinut vuosittain lapsille ja nuorille kouluterveyskyselyn. Vuonna 2023 terveydentilan koki huonoksi tai keskinkertaiseksi noin kolmannes tytöistä 8–9 luokalla, sekä lukiossa ja ammattikoulussa. Pojilla samasta ikäluokasta koki terveydentilansa huonoksi tai keskinkertaiseksi 16–20 prosenttia. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, Kouluterveyskysely 2023, thl.fi, 2023.)

Erilaiset negatiiviset kokemukset vaikuttavat nuoren mielenterveyteen. Mielenterveyteen ulkoisesti vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa syrjintä, väkivalta ja kiusaaminen. (Mieli, Suojatekijät vahvistavat, riskitekijät heikentävät mielenterveyttä, Mieli.fi, 2022.) Mielenterveysongelmat kasvattavat todennäköisyyttä nuoren rikolliseen käyttäytymiseen.

Eräs keskeinen tekijä, jolla mielenterveysongelmat vaikuttavat nuoren rikollisuuteen, ovat impulssikontrollin ja tunteiden säätelyn vaikeus. Monet mielenterveysongelmat voivat heikentää nuoren kykyä hallita impulssejaan. ADHD on yleinen neuropsykiatrinen oire, mitä esiintyy noin 4–7 prosentilla nuorista (Huttunen Matti, Socada Lumikukka, Terveyskirjasto.fi, 2019). ADHD voi heikentää nuoren kykyä hallita impulssejaan, joka voi johtaa äkkipikaisiin ja harkitsemattomiin tekoihin, kuten väkivaltarikoksiin.

Vakavissa psykiatrisissa sairauksissa on todettu, että heillä on yli kaksinkertainen riski syyllistyä väkivaltarikokseen muuhun väestöön nähden. Suomalaista aineistoa on tutkittu, ja vuoden 1980–2010 vuoden välillä nuorisopsykiatriseen sairaalahoitoon tulleista pojista puolet, ja tytöistä viidenes sai rikosrekisterimerkinnän. (Kaltiala, Sarno, Laakarilehti.fi, 2024.)

Epävakaata persoonallisuutta on todettu olevan yhteydessä rikolliskäyttäytymiseen. Epävakaan persoonallisuuden omaavan naisen on erityisessä riskiryhmässä syyllistytävä rikokseen. Häiriöitä on monenlaisia, eivätkä ne oireile kaikilla ihmisillä samoin. Esimerkiksi väkivaltarikollisuuteen syyllistyneet persoonallisuushäiriöiset ovat usein epäluuloisia ja psykoosi- ja piirteisiä. (Kaltiala, Sarno, Laakari-lehti.fi, 2024.)

Päihdeongelmilla on nuorten kohdalla suora yhteys heidän mielenterveyteensä. Suomessa arvioiden mukaan noin viisi prosenttia nuorista kärsii diagnoositasoisesta päihdehäiriöstä. Yleensä kyseessä on alkoholin käyttö. Päihdekokeilut ovat nuorilla tavallisia, mutta osalla nuoria päihdekokeilut ovat alku kasvavalle ongelmalle. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, Nuorten päihteiden käyttö ja päihdehäiriöt, thl.fi, 2023.)

4 15–17-VUOTIAAT RIKOKSESTA EPÄILLYT HELSINGISSÄ VUOSINA 2014-2023

Käsittelen tässä luvussa otsikossa mainituin rajauksin rikosepäilyjä ja niiden muutoksia. Käytetyt tilastot ovat Helsingin poliisilaitoksen analyysi- ja tiedusteluyksiköstä. Luvut eivät kerro rikosten tai rikoksesta epäiltyjen henkilöiden lukumäärää, vaan rikosepäilyiden määrän yhteensä.

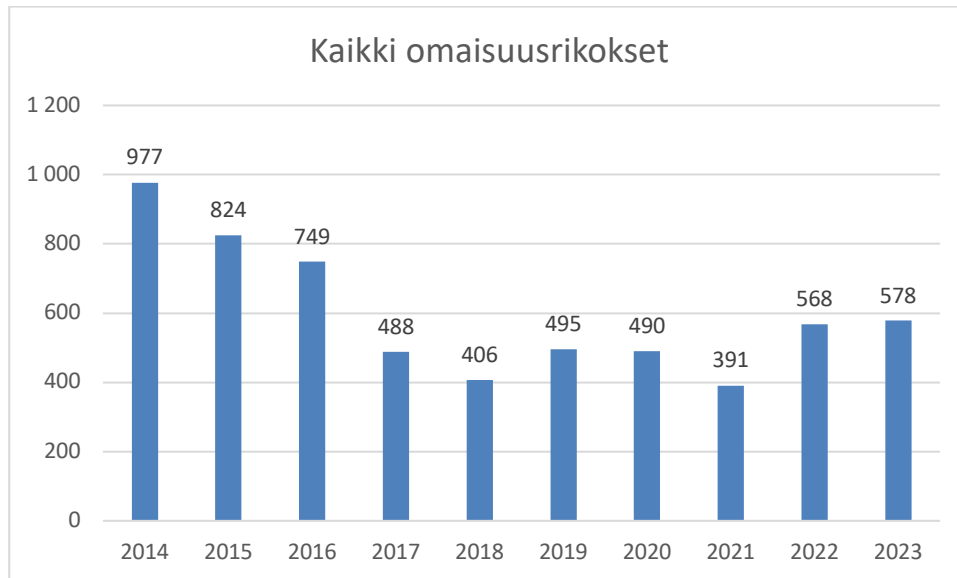
4.1 Omaisuusrikokset

Suuri osa poliisin tietoon tulleista rikoksista ovat erilaisia omaisuusrikoksia. Näihin rikoksiin kuuluu muun muassa erilaiset varkaudet, petokset ja vahingonteot. (Poliisi, Omaisuusrikokset, Poliisi.fi.) Nykypäivänä nuorten tekemät rikokset päätyvät useasti uutisointiin, ja yksi varsin esillä ollut aihe on nuorten tekemät ryöstöt. Tilastojen valossa on todettavissa, että ryöstöepäilyiden määrä ei ole muuttunut merkittävästi. Vuosikohtaisia eroja on, mutta uutisoinnin kautta on annettu kuva, että tämä olisi hyvinkin radikaalisti muuttunut. Uutisoinnissa on voinut olla asiavirheitä, sillä epäilyiden määrä törkeissä ryöstöissä ovat muuttunut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana.

4.1.1 Kaikki 15–17-vuotiaiden rikosepäillyt omaisuusrikoksiin Helsingin alueelta vuosilta 2014–2023

Kuvio 2 osoittaa kaikkien omaisuusrikosepäilyiden määrän Helsingissä, missä epäilty on 15–17-vuotias. Tilasto osoittaa, että omaisuusrikosten epäiltyjen lukumäärä on pienentynyt merkittävästi

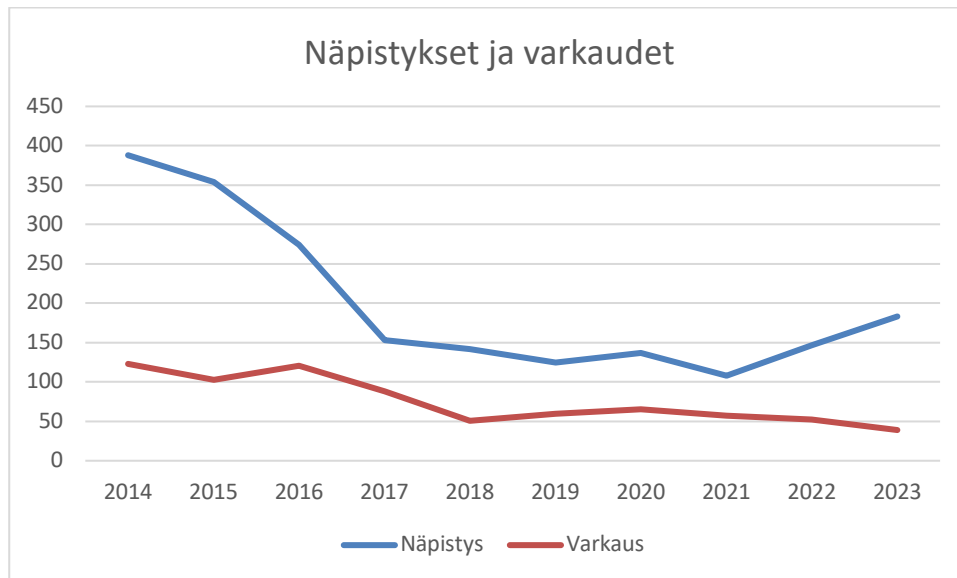
kymmenvuoden aikana. Omaisuusrikosten vähenemiseen voi olla useita syitä. Syynä voi olla esimerkiksi poliisin resurssitilanne tai ennaltaehkäisevien toimintojen parantuminen. Kaikkien omaisuusrikosepäilyiden keskiarvo vuosien 2014–2023 välillä on 597 kappaletta vuodessa. Keskihajonta kaikkien omaisuusrikosepäilyiden kohdalla on 182. Keskihajontaa verrattaessa keskiarvoon on todettavissa, että vaihtelu on melko suurta keskiarvon ympärillä. Tilaston molempien ääripäiden erotus on niin suuri, että se vaikuttaa tilaston suureen keskihajontaan.

Kuvio 2, Nuorten kaikki omaisuusrikosepäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

4.1.2 Näpistykset ja varkaudet

Kuvio 3, Nuorten näpistys- ja varkausepäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuviosta kolme on nähtävissä suuri muutos epäilyiden määrissä näpistyksissä ja varkauksissa. Prosentuaalisesti, sekä visuaalisesti tarkastellen näpistysepäilyiden muutos on varkausepäilyjä merkittävämpi.

Merkittävyys on havaittavissa arvioimalla, kuinka paljon muutokset ovat poikenneet normaalista tasosta. Kuvion kolme näpistysepäilyissä näkyy selkeä lasku vuosien 2014 ja 2017 välillä. Tämän ajanjakson muutos on selvästi suurempi kuin tyypillinen vaihtelu, joka tekee muutoksesta merkittävän. Tilastossa on nähtävillä, kuinka näpistysepäilyissä on huomattava lasku vuosien 2014 ja 2017 välillä, jonka jälkeen määrä on vakiintunut 150 kappaleen ympärille. Varkauksissa selkeä muutos on tapahtunut vuosien 2016 ja 2018 välillä, jonka jälkeen määrät ovat vakiintuneet 50 kappaleen ympärille.

Näpistysepäilyiden keskiarvo vuosien 2014 ja 2023 välillä on 201 epäilyä vuodessa. Kuviosta kolme on huomattavissa, että tilaston neljä ensimmäistä vuotta ovat ainoat, jolloin määrä on ollut yli keskiarvon. Alhaisin määrä epäilyjä on ollut vuonna 2021, jolloin epäilyjen määrä oli 108 kappaletta. Kun tarkastellaan tilastoa, jossa ensimmäisten neljän vuoden luvut ovat huomattavasti yli keskiarvon ja viimeiset kuusi vuotta jäävät keskiarvon alapuolelle, ilmiö antaa viitteitä monista mahdollisista kehityskuluista.

Suurta muutosta pystytään myös tulkitsemaan jakamalla aikajanaa keskiarvon laskennassa. Vuosien 2017–2023 keskiarvo näpistysepäilyiden määrässä oli 142 epäilyä vuodessa. Koko kymmenen vuoden keskiarvoon verraten, viimeisen seitsemän vuoden keskiarvo on noin 29 prosenttia pienempi, kuin koko tilaston keskiarvo.

Selvästi laskeneet määrät ja sitä seuraava tasaisempi ajanjakso voi osoittaa pysyvää muutosta vakiintuneeseen määrään. Tähän vakiintuneeseen tilanteeseen kuitenkin voi vaikuttaa samoja tekijöitä, mitkä saivat epäilyiden määrät laskuun. Olosuhteet, taloudellinen tilanne ja lainsäädäntö voi vaikuttaa myös negatiivisesti tulevaisuudessa rikosepäilyiden lukumäärään.

Kun ensimmäiset vuodet ovat tilastossa huomattavasti yli keskiarvon, se voi myös vinouttaa tilaston ajanjakson keskiarvoa. Tässä tapauksessa korkeat alkuvuosien luvut nostavat keskiarvoa, jolloin viimeisten seitsemän vuoden lukemat jäävät alle tämän keskiarvon. Tämän vuoksi tilaston tutkimiseen tulee käyttää keskiarvon lisäksi keskihajontaa. Keskihajonta näpistysepäilyiden määrässä on 95 kappaletta. Keskihajonnan ollessa noin 50 prosenttia keskiarvosta voidaan todeta, että arvot ovat hajautuneet suuresti keskiarvon ympärille. Tämä kertoo, että näpistysepäilyiden aineistossa on huomattavaa vaihtelua ja hajontaa.

Tässä työssä käytetty tilasto ei kerro, onko näpistysepäilyiden lukumäärä ollut keskiarvollisesti normaaleissa lukemissa vuonna 2014, vai onko kyseiseen vuoteen vain tullut keskiarvosta poikkeava nousu.

Varkausepäilyiden keskiarvo on ollut tilaston vuosina 76 kappaletta vuodessa. Tässä rikosnimikkeessä on tapahtunut muutos samoihin aikoihin, kuin näpistyksissäkin. Varkausepäilyiden määrä on ollut yli keskiarvon vuosina 2014–2017. Näiden vuosien jälkeen lukema on ollut alle keskiarvon. Vaihteluväli varkausepäilyiden määrissä on selvästi tasaisempaa, kuin näpistysepäilyissä.

Kuvion kolme tilastoa voi myös vinouttaa poliisin resurssitilanne. Poliisilla ja syyttäjälaitoksella on rajalliset resurssit, vähäiset omaisuusrikokset saatetaan usein päättää vähäisyytensä vuoksi. Tätä väitettä tukee kaupan liiton turvallisuusasiantuntija Lauri Kulosen antama haastattelu. Kulonen kertoo, että myymälävarkauksien ja näpistysten määrä on kasvava trendi, joka on alkanut jo ennen koronapandemiaa. (Kaupan liitto, myymälävarkaudet ja näpistykset lisääntyvät, Kauppa.fi, 2020.) Pandemia alkoi Suomessa vuonna 2020, mutta kuvion kolme tilasto kertoo, että ennen vuotta 2020 näpistykset ja varkaudet ovat olleet vähäisiä verrattuna aiempiin vuosiin. On otettava huomioon, että kuvion kolme määrät kuvaavat 15–17-vuotiaiden näpistys- ja varkausepäilyjä ja Kaupan liitto puhui kaikista myymälävarkauksista yhtenä. En pidä mahdollisena, että 15–17-vuotiaiden tekemät näpistykset olisivat määrällisesti täysin erilaiset, kuin täysi-ikäisten tekemät näpistykset. Tällä tarkoitan, että mikäli poliisi on epäillyt 15–17-vuotiaita näpistyksistä vuonna 2020 aikaisempia vuosia

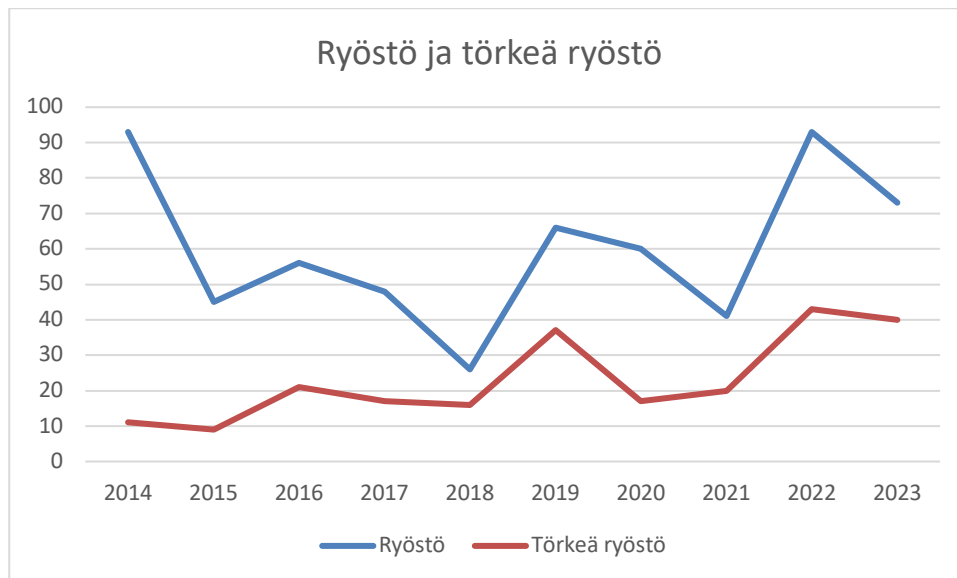
vähemmän, on myös oletettavaa, että tilanne on samanlainen täysi-ikäisten rikoksesta epäiltyjen kohdalla.

4.1.3 Ryöstö ja törkeä ryöstö

Ryöstön ja törkeän ryöstön ero on rikosten tunnusmerkistössä. Perusmuotoisen ryöstön tunnusmerkistöön kuuluu toisen irtaimen omaisuuden ottaminen väkivaltaa käyttäen tai sillä uhaten. Törkeään tekotapaan vaaditaan se, että rikoksen uhrille aiheutetaan vaikea ruumiinvamma, sairaus tai hengenvaarallinen tila, tai rikos tehdään erityisen raakalla tai julmalla tavalla, tai ryöstössä käytetään ampuma- tai teräasetta, taikka rikos kohdistetaan henkilöön, joka ammattinsa tai työn vuoksi ei voi puolustaa itseään tai omaisuuttaan.

Väkivallan käyttö on pysynyt hyvin samanlaisena viimeisen kymmenen vuoden aikana. Noin 60 prosentissa ryöstöjä väkivaltaa on käytetty. Yleisin väkivallan muoto ryöstöissä on se, että ryöstön uhria on lyöty ja potkittu. Alle 10 prosentissa nuorten tekemissä ryöstöissä käytetään ampumaa. Sitäkin yleisempi on teräase, joka on mainittu yli kolmasosassa nuorten ryöstörikosilmoituksissa. Yleisin teräase ryöstöissä on puukko. (Heiskanen Laura, 2024, 12.)

Kuviossa neljä on kuvattu ryöstöjen ja törkeiden ryöstöjen epäilyiden määrä vuosittain. Törkeässä ryöstössä on näkyvillä, että vuodet 2019 ja 2022–2023 ovat olleet erityisen aktiivisia vuosia kyseisten rikosten osalta. Perusmuotoisessa ryöstössä on suuria vaihteluita vuosittain, eikä viimeisen kymmenen vuoden ajalta voi luoda kuvaa, mikä kertoisi rikoksen trendistä, tai sen tulevaisuudesta.

Kuvio 4, Nuorten ryöstö- ja törkeä ryöstöepäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuvion neljä tilastoa analysoidessa on huomattavaa, ettei kymmenen vuoden otannassa ole juuriakaan tasaisuutta. Epäilyjen määrä molemmissa rikosnimikkeissä on vaihtelevaa. Tämänlaisessa tilastossa on monia tekijöitä, mitkä voivat vaikuttaa tilastolliseen vaihteluun. Yksi ulkoisista tekijöistä voi johtua poikkeuksellisista tapahtumista, mitkä vaikuttavat lukuihin. Näitä syitä ryöstörikoksissa voi olla esimerkiksi poliittiset päätökset pandemian aikaan. Tilaston vaihtelu voi olla myös merkki siitä, että poliisin puuttumiskynnys ja painopiste kyseisten rikosten selvittämisessä on vaihtelevaa vuosittain.

Suuri vaihtelevuus voi johtua myös siitä, että määrät rikosepäilyissä ovat vielä kohtalaisen pienet. Tällöisissä tilanteissa pienikin muutos näyttäytyy suurena tilastossa. Ryöstöepäilyjen keskiarvo on ollut 60 kappaletta vuodessa. Kuvio neljä osoittaa, että tämän keskiarvon on ylittänyt useat vuodet, ilman selvää kaavaa. Keskiarvoon peilaaminen mielestäni ei ole näin vaihtelevassa tilastossa ainoa tapa analysoida tietoa. Tilaston vaihtuvuutta on myös tutkittava prosentuaalisesti. Vuoden 2014 ja 2022 määrät ovat korkeimmat, ja täten noin 258 prosenttia korkeammat, kuin vuoden 2018 lukumäärä.

Törkeissä ryöstöissä vaihtelu on tasaisempaa, mutta siinäkin on selviä huippuja huomattavissa. Korkein epäilyjen määrä on ollut vuonna 2022, jolloin määrä oli 43 kappaletta. Matalin määrä on ollut vuonna 2015, jolloin määrä oli yhdeksän kappaletta. Tämä muutos on yli 4,5-kertainen.

Väestön kasvu on myös yksi rikosmääriin vaikuttavista tekijöistä. Helsingin väestö on kasvanut tilaston aikavälillä noin 625 000 asukkaasta noin 660 000 asukkaaseen. Väestön kasvaessa rikollisuuskin kasvaa, mutta väestön kasvu ei yksissään selitä muutosta. Kymmenen vuoden aikana väestön rakenne on myös muuttunut. Väestön rakenteen muuttuessa, myös rikollisuuden tyylit muuttuvat.

Keskusrikospoliisin laatimassa raportissa oli tutkittu ryöstörikoksiin syyllistyneiden nuorten muuta rikollisuutta. Keskusrikospoliisi oli tutkinut vuosien 2015–2023 väliseltä ajalta ryöstöön syyllistyneiden alle 21-vuotiaiden muihin rikoksiin syyllistymisiä. Tässä selvisi, että nuoria ryöstöön syyllistyneitä oli vain yhdeksän prosenttia, joiden kohdalla tämä yksi ryöstö oli jäänyt heidän ainoaksi rikokseksi. (Heiskanen, 2024, 10.) Tämä tieto tukee kriminologista havaintoa siitä, kuinka rikollisuus kasaantuu pienten ihmisryhmien ympärille.

4.1.4 Vahingonteko

Opinnäytetyön valitulla tarkastelujaksolla vahingonteko on yksi yleisimmistä omaisuusrikoksista. Vahingonteossa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta kymmenen vuoden aikana. Merkittävänä vuosina vahingonteosta epäiltyjen lukumäärissä ovat vuodet 2013, 2021 ja 2022. Nämä ovat rikoksen ääripäät, vuonna 2013 ja 2022 vahingonteosta oli yhteensä 92 epäilyä, vuonna 2021 epäiltyjä oli vain 39. Muina vuosina määrät ovat 60 ja 80 epäilyn välillä.

Keskiarvo vahingontekoepäilyille on 71 kappaletta vuodessa. Vaihtelevuus tässä rikosnimikkeessä on tasaista. Mikäli keskiarvon luvuille laskee ilman vuoden 2021 matalaa lukemaa, keskiarvo on noin 75 kappaletta vuodessa. Vuosi 2021 on tilastollinen anomalia, eli tilastollinen poikkeama. Poikkeamaan on suurella todennäköisyydellä vaikuttanut Covid-pandemian aiheuttama liikkumista rajoittava lainsäädäntö, joka on vaikuttanut vahingonteon määriin. Vuonna 2021 rajoituksia kiristettiin, joka vaikutti nuorten liikkumiseen ulkona, joka on vaikuttanut vahingontekojen määriin.

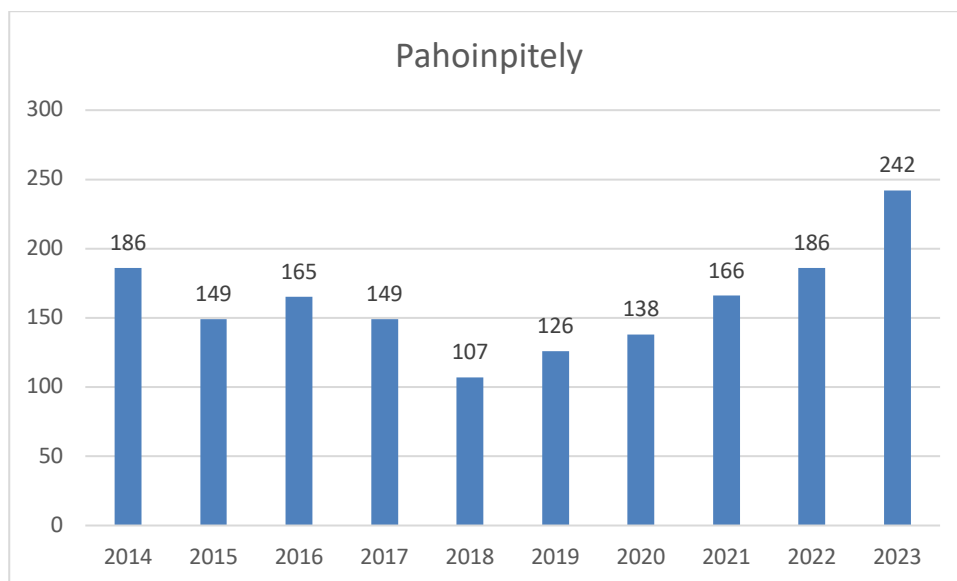
4.2 Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat vakavia tekoja, jotka vahingoittavat tai uhkaavat ihmisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Näitä rikoksia käsitellään oikeusjärjestelmässä erityisellä vakavuudella, koska ne vaikuttavat suoraan yksilöiden elämään ja terveyteen. Nuorten rikoksesta epäiltyjen rikosprosessi toimitetaan Suomessa viivytyksettä ja tällä osoitetaan, kuinka yhteiskunta reagoi voimakkaasti nuoren tekoihin. (Rantaeskola, 2014, 110.)

Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset voivat ilmetä monin eri tavoin, mutta yhteistä teoilla on toisen ihmisen fyysisen koskemattomuuden rikkominen tai henkeen kohdistuva uhka. Tällaiset teot aiheuttavat rikoksen uhrille usein fyysisiä ja henkisiä vammoja, jotka vaativat sekä lääketieteellistä hoitoa, että henkistä tukea.

4.2.1 Pahoinpitely

Pahoinpitelyn tunnusmerkistöön kuuluu teot ja tekotavat, missä toisen ihmisen fyysistä koskemattomuutta loukataan ilman laillista oikeutta. Teot ovat moninaisia pahoinpitelyissä, sitä voi ilmetä mm. lyömisenä, potkimisena tai tönimisenä. Pahoinpitelystä on kirjattu rikoslain 21:5. Tässä pykälässä on kirjattu, että henkilö voi syyllistyä pahoinpitelyyn myös tekemättä toiselle fyysistä väkivaltaa. Tällaisia tekoja on esimerkiksi tietoinen toisen ihmisen tartuttaminen tarttuvalla taudilla tai psyykinen väkivalta.

Kuvio 5, Nuorten pahoinpitelyepäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Nuorten pahoinpitelyepäilyiden määrä Helsingissä on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2018 vuoteen 2023. Kuviossa viisi näkyy, kuinka vuosi 2018 on ollut tilastojen valossa vähiten pahoinpitelyepäilyjä tapahtunut vuosi. Tilaston kymmenen vuoden vuosikohtainen keskiarvo on 161 pahoinpitelyepäilyä vuodessa.

Kuviosta viisi selviää, kuinka tilaston alussa luvut ovat laskusuunnassa, jonka jälkeen määrät kasvavat. Tilaston alkupään laskeva trendi, ja vuoden 2018 jälkeinen kasvava trendi on ollut tasaista. U-muotoiseen tilastoon on useita eri tekijöitä. Vuoden 2018 jälkeen epäiltyjen määrä on kasvanut keskiarvolta noin 17,9 prosenttia vuodessa. Tilanteeseen on vaikuttanut paljon esimerkiksi nuorison kasvava pahoinvointi, poliisin resurssipula sekä huumausaineiden käytön yleistyminen. Näihin seikkoihin vedoten on ennustettavissa, ettei pahoinpitelyepäilyiden määrä ei ole kääntymässä laskusuuntaan vielä vuonna 2024.

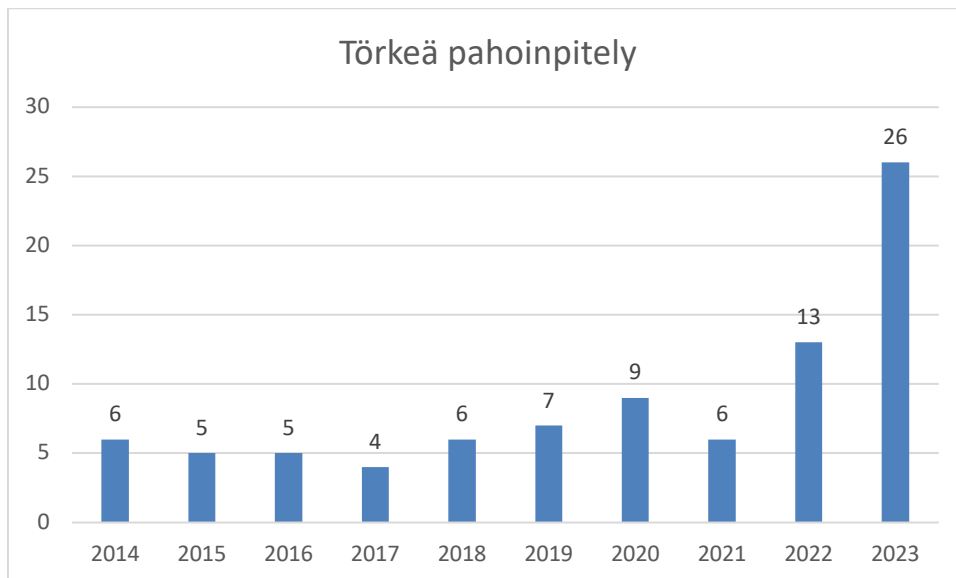
Ensimmäisten vuosien laskuun voi olla syynä rauhallisemmasta yhteiskunnallisesta tilanteesta. Tällöin yhteiskunnassa on ollut taloudellisesti vakaampi tilanne, joka myös korostuu rikollisuudessa. Keskimmäisen vuoden jälkeen tapahtuva kasvu saattaa viitata siihen, että ennaltaehkäisevät toimet ovat heikentyneet tai niiden vaikutukset ovat hiipuneet. Budjettileikkaukset, resurssipula poliisissa tai sosiaalipalveluissa voivat heikentää kykyä puuttua rikoksiin ajoissa. Nämä seikat voivat johtaa rikosten lisääntymiseen. Nousseisiin epäiltyjen määrään voi vaikuttaa myös nuorison huumausaineiden käyttö. Kuviossa 11 näkyy, kuinka noin 2017–2018 on tapahtunut kasvua huumausaineen käyttörikoksissa, sekä huumausainerikoksissa.

4.2.2 Törkeä pahoinpitely

Perusmuotoinen pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely eroavat toisistaan tekojen vakavuuden, motiivien ja seurauksien perusteella. Perusmuotoiseen pahoinpitelyyn kuuluu fyysiset hyökkäykset, jotka eivät aiheuta vakavia vammoja. Tekotapoina voi olla esimerkiksi lyönnit ja potkut, seurauksena näistä voi tulla mustelmia tai haavoja.

Törkeä pahoinpitely on vakavampi rikos, ja se määritellään seuraavien kriteereiden mukaan:

- Vamman vakavuus: Teon seurauksena uhrille aiheutuu vakava vamma, kuten luunmurtuma, vakava sisäinen vamma, pitkäaikainen tai pysyvä haitta, tai hengenvaara.
- Teon raakuus ja julmuus: Pahoinpitely on erityisen raakaa tai julmaa, esimerkiksi pitkään jatkunut pahoinpitely tai hyökkäys, joka on kohdistettu uhrin erityisen arkaan paikkaan.
- Erityisen vaarallinen väline: Teossa käytetään erityisen vaarallista välinettä, kuten teräasetta, ampuma-asetta tai muuta vakavaa vammaa aiheuttavaa välinettä.
- Motiivi: Teossa voi olla erityinen, pahuutta osoittava motiivi, kuten rasismi, kosto tai muu vakava syy.

Kuvio 6, Nuorten törkeiden pahoinpitelyiden epäilyt vuosilta 2014–2021, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuvio kuusi osoittaa selvän kasvun törkeiden pahoinpitelyiden epäiltyjen osalta tilaston kahden viimeisen vuoden kohdalla. Tilastossa näkyy Helsingissä tapahtuneiden 15–17-vuotiaiden epäiltyjen törkeiden pahoinpitelyiden määrä, sama muutos on havaittu myös vielä nuorempien henkilöiden kohdalla. Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä, missä tekijänä on alle 15-vuotias, on kasvanut vuodesta 2022 vuoteen 2023 yli 25 prosenttia (Lumme Marika, Vantaansanomat, 2023).

Vuosi 2022 ja 2023 on ollut poikkeuksellisen aktiivinen törkeiden pahoinpitelyiden osalta. Vuosien 2014–2021 keskiarvo törkeiden pahoinpitelyiden epäilyissä oli kuusi epäilyä vuodessa. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2022 määrä oli yli kaksi kertaa suurempi edellisvuosien keskiarvoon nähden, ja 2023 lukumäärä oli yli nelinkertaistunut vuosien 2014–2021 keskiarvoon nähden.

Kymmenen vuoden rikosepäilyiden määrän keskihajonta on kuusi. Koko kymmenen vuoden rikosepäilyiden keskiarvo on yhdeksän. Keskihajontaa verratessa keskiarvoon on selvää, että hajonta on suurta. Ilman vuoden 2023 korkeaa määrää, keskihajonta olisi huomattavasti pienempi.

Törkeiden pahoinpitelyepäilyiden tilasto ei ole verrattavissa muihin rikosnimikkeisiin suoraan. Useissa rikosnimikkeissä on tapahtunut tasaisempaa kasvua aikajanan loppua kohden. Tässä tilastossa kasvu on kuitenkin erityisen vahva tilaston kahdessa viimeisessä vuodessa. Tilaston valossa vuosien 2014–2021 keskiarvona ollut noin kuusi epäilyä on ollut vakiona jo ennen vuotta 2014, mutta vuodet 2022 ja 2023 ovat tilastollisestikin nähden poikkeuksia.

4.3 Seksuaalirikokset

Useat seksuaalirikosnimikkeet näyttäytyvät käytetyssä tilastossa määrällisesti melko vähäisiltä. Useissa seksuaalirikoksiin lukeutuvissa rikoksissa ei ollut yhtäkään, tai vain yksittäisiä epäilyjä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilastojen korkeimmat määrät epäilyissä on raiskauksessa vuonna 2016, silloin epäilyjä oli yhteensä 10. Tästä syystä tilastoissa esiintyvät prosentuaaliset suuret erot eivät ole ainoa tapa, jolla tilastoa voi tulkita.

4.3.1 Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Lapsen seksuaalisella hyväksikäytöllä tarkoitetaan lapsen koskemattomuutta loukkaavia tekoja, jotka yleensä ovat muita tekoja, kuin sukupuoliyhteys. Näitä tekoja ovat esimerkiksi lapseen kohdistuva tirkistely, lapsen saattaminen paljastamaan sukupuolielimensä tai lapsen seksuaalinen koskettelu. (Tiinen Aila, Terveyskirjasto.fi, 2022.)

Otsikon rikosnimikkeissä on tapahtunut muutoksia kymmenen vuoden aikana. Selvää kaavaa rikos-epäilyiden määrän vaihtelevuudessa ei ole. Määrällisesti törkeän tekotavan lapsen seksuaalisia hyväksikäyttöjä oli epäilty enemmän, kuin perusmuotoisia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vuosi 2016 ja 2019 olivat huonoimmat vuodet törkeän tekotavat rikoksille. Näinä vuosien epäilyjä oli kahdeksan ja yhdeksän.

Perusmuotoisia lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyjen määrä on ollut törkeää tekotapaa matalampi. Selkeämpi nousu on tapahtunut vuosien 2019 ja 2021 välillä. Nousu on prosentuaalisesti 300 prosenttia, määrällisesti epäilyiden määrä on noussut yhdestä epäilystä neljään epäilyyn.

Törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyiden suureen vaihteluun voi vaikuttaa useat tekijät. Tilastossa on kaksi selvää piikkiä, jotka ovat vuosina 2016 ja 2019. Vuoden 2015–2016 välinen muutos on, että epäilyiden määrä kasvoi vuoden aikana yhdestä epäilystä kahdeksaan epäilyyn. Toinen selkeä piikki on tapahtunut vuosien 2018–2019 aikana. Tässä epäilyiden lukumäärä on kasvanut vuodessa neljästä yhdeksään.

Ensimmäinen mahdollinen selitys on, että yhteiskunnalliset kampanjat ja keskustelut seksuaalirikoksista ovat voineet lisätä tietoisuutta ja rohkaista uhreja ilmoittamaan rikoksista. 2016 ja 2019 vuoden piikit voivat viitata siihen, että näinä vuosina on ollut erityisen voimakkaita julkisia kampanjoita tai liikkeitä, jotka ovat nostaneet seksuaalirikosten teemaa esille. Esimerkiksi mediassa on voitu laajasti käsitellä seksuaalirikokset, sekä kansainväliset liikkeet ovat olleet enemmän esillä Suomessa. Näiden liikkeiden avulla, seksuaalirikoksen uhriksi joutunut henkilö on voinut olla tietoisempi rikoksen tunnusmerkistöistä, jonka kautta on päätynyt viemään asian poliisin tutkittavaksi.

Toiseksi sosiaaliset ja kulttuuriset muutokset voivat vaikuttaa seksuaalirikosten määrään. Esimerkiksi vuosina 2016 ja 2019 on voinut tapahtua sosiaalisia tai kulttuurisia muutoksia, kuten nuorisokulttuurin tai digitaalisten ympäristöjen käytön muutos. Nämä ovat voineet lisätä seksuaalirikoksiin liittyviä tapauksia, kuten verkossa tapahtuvaa hyväksikäyttöä tai seksuaalista häirintää. Nämä muutokset voivat olla hetkellisiä, mutta ne voivat vaikuttaa rikosilmoitusten tilapäiseen kasvuun tiettyinä vuosina.

Kuvio 7, Nuorten tekemien lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuviossa seitsemän näkyy molempien rikosnimikkeiden kehitys kymmeneltä vuodelta. seksuaalirikosten määrää voi vääristää se, ettei poliisin tietoon tule kaikki rikokset kyseisistä nimikkeistä. Aina ei edes tunnisteta, että on jouduttu rikoksen uhriksi. Tämän lisäksi seksuaalirikoksiin liittyy vahvasti pelko, häpeä, sekä alistettu asema, joka vaikeuttaa asiasta viranomaiselle ilmoittamista. (Poliisi, Seksuaalirikokset, Poliisi.fi.)

Poliisilla on myös tieto siitä, että verkon välityksellä tapahtuu yhä enemmän lapsiin kohdistuneita seksuaalirikoksia. Näissä yleisimpiä ovat esimerkiksi seksuaalissävytteiset viestit, kuvien lähettely, sekä web-kameran välityksellä tapahtuva hyväksikäyttö. Teot kohdistuvat verkossa tyttöihin ja poikiin. (Poliisi, seksuaalirikokset, Poliisi.fi.)

4.3.2 Raiskaus ja törkeä raiskaus

Raiskauksessa ja törkeässä raiskauksessa on samanlaisuutta luvun 4.3.1 rikostilastoihin. Näissäkin kahdessa nimikkeessä epäiltyjen lukumäärä on törkeässä tekomuodossa keskiarvoltaan suurempi, kuin perusmuotoisessa.

Suomeen astui voimaan uusi seksuaalirikoslainsäädäntö 01.01.2023. Suurin muutos tässä laissa on se, että raiskauksen määritelmä perustuu nykyään suostumukseen. Tämä tarkoittaa, että raiskauksella tarkoitetaan sukupuoliyhteyttä sellaisen henkilön kanssa, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti. Vapaaehtoisuus tulee ilmaista sanallisesti, käytöksellä tai muulla tavoin. (Oikeusministeriö, Uusi seksuaalirikoslaki, Oikeusministerio.fi.)

Tämän uudistuksen myötä ei ole nähtävissä merkittävää muutosta epäilyiden määrään. Perusmuotoisessa raiskauksessa määrä laski kyseisenä vuonna viidestä kolmeen, törkeässä tekotavassa määrä nousi nolasta kahteen. Prosentuaalisesti tämä nousu on iso, ja voi olla, että uusi lainsäädäntö on vaikuttanut epäilyiden määrän kasvuun, mutta koko kymmenen vuoden tilastoon verraten, muutos ei ole vielä suuri.

Kuvio 8, Nuorten raiskaus- ja törkeiden raikausten epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuviossa kahdeksan näkyy, kuinka epätasaisesti raikausepäilyt ovat jakautuneet kymmenelle vuodelle. Törkeän tekotavan epäilyt ovat selvästi laskemassa vuoden 2016 jälkeen. Perusmuotoisessa

raiskauksessa on ollut suurempia muutoksia vuoden 2018 jälkeen. Vuoden 2018 jälkeen on ollut kaksi selvää piikkiä, sekä niitä seuranneita laskuja.

Kuvion kahdeksan tilastossa kaikki epäillyt ovat alaikäisiä 15–17-vuotiaita, mutta rikosten uhrin ovat yli 16-vuotiaita. Rikoksen uhrin ovat yli 16-vuotiaita, sillä mikäli rikoksen uhrina olisi alle 16-vuotias lapsi, kyseessä olisi rikoslain 20 luvun 12 pykälän mukainen lapsenraiskaus. Lapsenraiskauksia Helsingissä, missä tekijä on 15–17-vuotias on vähäisempää, kuin raiskauksissa ja törkeissä raiskauksissa. 15–17-vuotiaiden epäiltyjä lapsenraiskauksia oli poliisin tietojen mukaan vuosien 2014–2022 välillä nolla, vuonna 2023 epäiltyjä oli kolme.

Perusmuotoisessa raiskauksessa epäilyiden keskiarvo on kaksi epäilyä vuodessa. Törkeässä tekotavassa epäilyjä vuodessa on keskiarvoltaan kolme. Törkeän raiskauksen kohdalla on nähtävillä, että vuoden 2016 korkean tilanteen jälkeen tilastot ovat epätasaisessa laskussa. Tämä kertoo todennäköisesti yhdestä merkittävästä poikkeavasta tapahtumasta tai olosuhteesta vuoden 2016 kohdalla, joka nosti törkeiden raiskausten määrän tilapäisesti keskiarvoa huomattavasti korkeammalle. Tällaisen piikin jälkeinen lasku voi viitata siihen, että kyseessä on ollut ainutkertainen tai tilapäinen ilmiö, eikä kyse ole ollut pysyvästä rikollisuuden lisääntymisestä.

Perusmuotoisessa raiskauksessa vaihtelevuus on ollut prosentuaalisesti lähes samaa, kuin törkeässä tekotavassa. Korkeimmassa piikissä tilastossa epäilyjen määrä on ollut hieman yli kolminkertainen tilaston keskiarvoon verrattaessa.

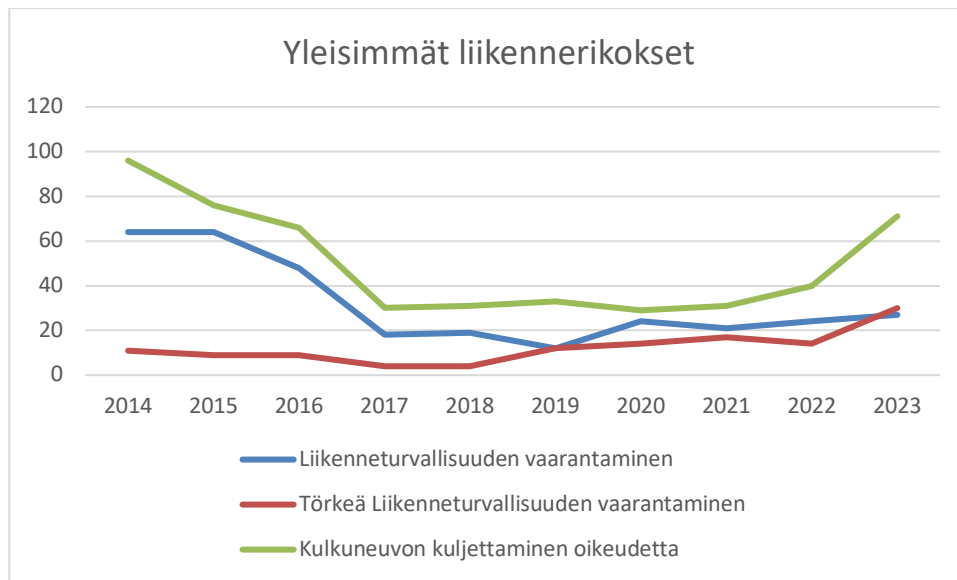
4.4 Liikenne-rikokset

Nuorten liikenne-rikokseen liittyy usein päihtyneenä ajaminen tai ylinopeus. 15-vuotiaat rikkovat tieliikennelakia ja joutuvat eniten onnettomuuksiin mopoilla. 16-vuotiailla mopojen lisäksi on kevytmootoripyörät, ja 17-vuotiailla henkilöautolla joko kuljettajana tai matkustajana. (Rissanen Pasi, Sutela Mika, Päihteet ja nuoret poliisin liikenneturvallisuustyön keskeisiä vaikutuskohteita, Rikossentor-junta.fi, 2023.)

15–17-vuotiaiden riski kuolla liikenneonnettomuudessa on Suomessa suurempi, kuin muissa Pohjoismaissa. Eniten henkilövahinkoja tässä ikäryhmässä tapahtuu miehille mopo-onnettomuuksissa. Naisten yleisin syy loukkaantua tai menehtyä liikenteessä on henkilöauton matkustajana. (Liikenneturva, Nuoret liikenteessä, Liikenneturva.fi.)

4.4.1 Yleisimmät liikenne rikokset

Liikenne rikoksissa on hyvin laajat rikosnimikkeet, sillä rikoslaissa on vain 11 pykälää liikenne rikoksista. Yhtenä yleisimmistä nuorten tekemistä liikenne rikoksista on liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Tämä rikosnimike pitää sisällään suuren määrän erilaisia teko tapoja, ja tämä on yksi selittävä tekijä, minkä takia juuri tämä nimike on yksi yleisimmistä liikenne rikoksista.

Kuvio 9, Nuorten yleisimmät liikenne rikos epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Yleisin Helsingin liikenteessä tapahtunut rikos epäily 15–17-vuotiaiden kohdalla on kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta. Kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta epäilyiden määrä oli vuonna 2014 huomattavasti korkeampi, mitä tilaston viimeisimpinä vuosina. Tilastossa on selvästi nähtävillä, että kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta ja liikenneturvallisuuden vaarantaminen ovat vähentyneet vuoteen 2017 asti. Tästä eteenpäin vaihtelevuus on ollut kohtalaisen pientä.

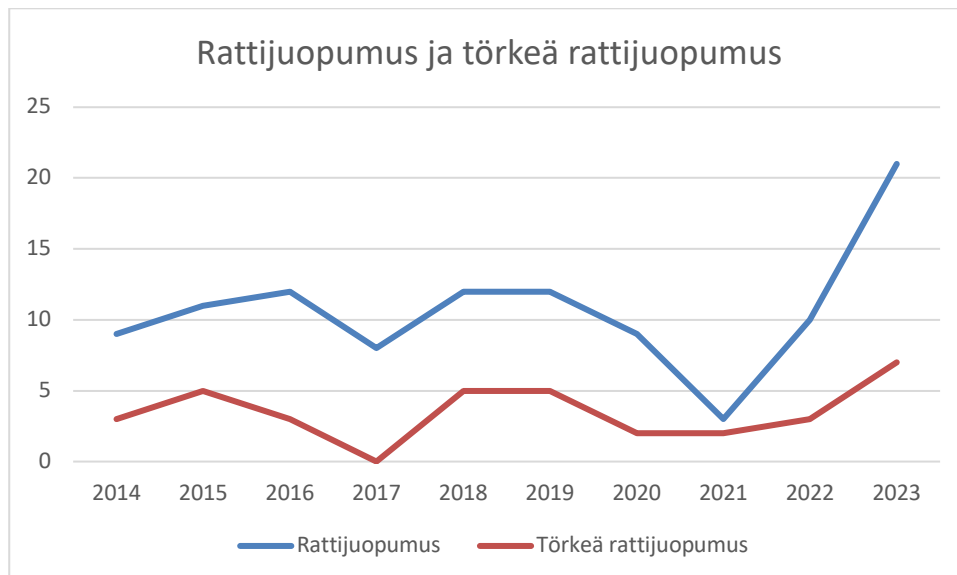
Vuonna 2022 on ollut käänköskohta kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta ja törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen. Vuonna 2022 molempien rikosnimikkeiden epäilyiden määrät ovat lähteneet kasvuun. Törkeässä liikenneturvallisuuden vaarantamisessa kymmenen vuoden ajalta epäilyjen määrä on ollut tasaisempi, kuin kahdella edellä mainitulla rikoksella. Törkeän liikenneturvallisuuden tilastoon on tullut pientä kasvua vuonna 2018, jonka jälkeen tilanne on pysynyt tasaisena vuoteen 2022 asti, jolloin epäilyiden määrä on kasvanut hieman.

Tasainen jakso vuoden 2017 jälkeen viittaa siihen, että liikennerikollisuus on saavuttanut jonkinlaisen vakaan tason, jossa merkittäviä muutoksia liikennekäyttäytymisessä tai valvontatoimissa ei ole tapahtunut. Tämä voi olla tilanne, jossa liikennekäyttäytymistä on parannettu, ja rikosten määrä on laskenut niin, että saavutettu taso on pysynyt vakiona usean vuoden ajan. Tilastollisesti tarkasteltuna tällainen kehitys, jossa lasku tasoittuu ja sitten nousee uudelleen, osoittaa, että liikennerikokset ovat alttiita sekä valvontatoimille että yhteiskunnallisille olosuhteille. Lasku ja vakaus viittaavat tehokkaisiin toimintoihin, mutta nousu tilaston lopussa herättää kysymyksen uusista tekijöistä, jotka ovat alkaneet vaikuttaa kielteisesti liikenteeseen.

4.4.2 Rattijuopumukset

Rattijuopumuksia jaotellaan kahteen eri kategoriaan, teolla on perusmuotoinen ja törkeä tekotapa. Perusmuotoiseen syyllistyy, mikäli moottorikulkuneuvon kuljettajan puhaltamassa uloshengitysilmassa on alkoholia 0,22 milligrammaa litrassa uloshengitysilmaa. Törkeässä tekotavassa raja on 0,53 milligrammaa litrassa uloshengitysilmaa.

Rattijuopumukseen ja törkeään rattijuopumukseen voi syyllistyä myös ajaessa muun päihdyttävän aineen alaisena. Näissä muissa aineissa jää arvioitavaksi, kuinka paljon päihdyttävä aine on vaikuttanut kuljettajan ajokykyyn.

Kuvio 10, Nuorten rattijuopumus- ja törkeän rattijuopumuksen epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuviossa 10 osoittautuu, kuinka rattijuopumusepäilyjen määrä on lähtenyt vuodesta 2021 todella suureen nousuun. Vuoden 2021 jälkeen rattijuopumusepäilyiden kasvu on ollut keskiarvolta 171 prosenttia vuodessa.

Törkeiden rattijuopumusepäilyiden määrä on ollut tasaisempi verrattuna perusmuotoisen rattijuopumuksen epäilyihin. Törkeän tekotavan epäilyissä määrät ovat pysyneet hyvinkin tasaisina. Ainoana mainittavana kasvuna on vuoden 2017 ja 2018 välinen nousu. Tähänkin tilastolliseen kasvuun on vaikuttanut voimakas lasku, mikä on tapahtunut ennen vuotta 2017.

Vuoden 2021 selvään laskuun on selvästi vaikuttanut muun muassa koronapandemia, jolloin ihmisten liikkumista on rajoitettu. Rajoitukset ovat vaikuttaneet nuorten liikkumiseen liikenteessä, jolloin myös rattijuopumukset ja niiden epäilyt ovat vähentyneet.

4.5 Huumausainerikokset

Nuorten huumausainerikollisuus on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Kasvua on tapahtunut kaikissa ikäryhmissä Suomessa. Huumausainerikollisuuden kasvua on osoittanut myös terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämä jätevesitutkimus. Vuonna 2018 Suomessa yleisin käytetty huumausaine oli kannabis. (Poliisi, Huumausainerikokset, Poliisi.fi.)

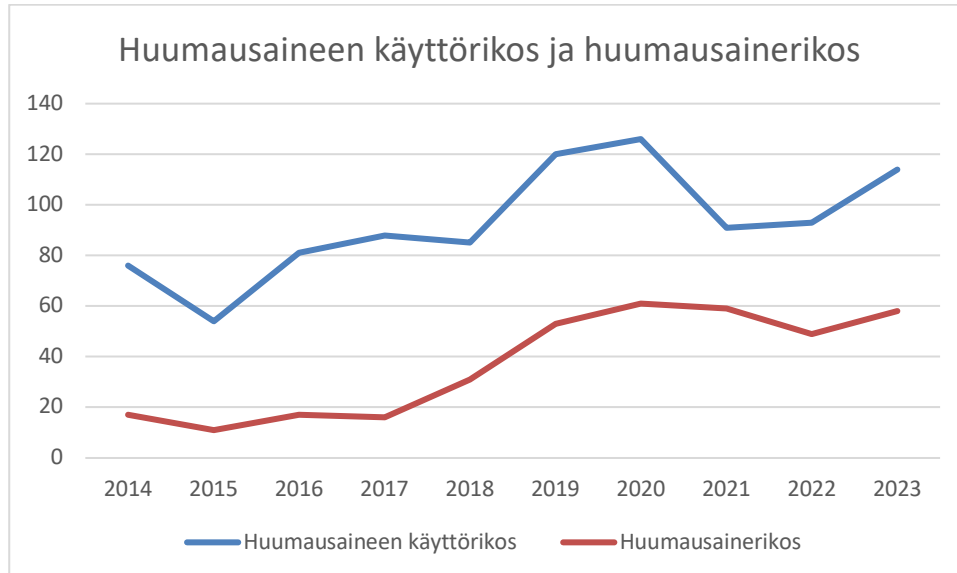
Nuorten huumausaineiden käyttöön liittyen suomessa on mielestäni hyvä protokolla. Suomessa alle 18-vuotiaan jäädessä kiinni poliisille huumausaineen käyttörikoksesta, hänen asiaansa ei käsitellä samalla tavalla kuin muita rikosasioita. Nuorelle pidetään puhuttelukierros, jossa hänelle annetaan huomautus asiasta, ja ohjataan oikean avun piiriin. Mikäli nuori jää uudestaan kiinni, asiasta toimitetaan esitutkinta ja asia viedään syyteharkintaan. Tällöin syyttäjä järjestää suullisen neuvottelun nuoren lisäksi hänen huoltajansa kanssa. Neuvotteluun osallistuu mahdollisesti edustaja poliisista ja sosiaali- ja terveydenhuollosta. (Markkula Jaana, Rönkä Sanna, 53, 2020.)

4.5.1 Huumausaineen käyttörikos ja huumausainerikos

Nuorten epäiltyjen määrä huumausainerikoksissa ja huumausaineen käyttörikoksissa on ollut nousevaa viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Huumausaineen käyttörikokseen on epäilty huomattavasti enemmän nuoria, kuin huumausainerikokseen. Käyttörikos on myös selvästi lievempi teko näistä kahdesta. Käyttörikokseen syyllistyy,

mikäli tekijällä on hallussaan pieni määrä huumausainetta. Huumausainerikoksesta kirjataan rikoslain 50 luvun ensimmäisessä pykälässä. Pykälässä kirjataan, että tähän syylistymiseen tarvitaan jo isompi määriä huumausainetta, sekä mahdollisesti huumausaineiden myyntiä tai maahantuontia.

Kuvio 11, Nuorten huumausaineen käyttörikoksen ja huumausainerikoksen epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Huumausaineen käyttörikoksissa tilasto on jaettavissa kolmeen osaan, alku-, keski-, ja loppuvaiheeseen. Tilaston ensimmäisen viiden vuoden aikaan epäilyiden määrä on suhteellisen tasainen. Tämä viittaa siihen, että rikollisuuden taso on ollut melko vakaata, lukuun ottamatta pientä laskua vuonna 2015.

Keskivaiheessa ovat vuodet 2019 ja 2020. Näinä vuosina on tapahtunut merkittävä nousu epäilyiden kohdalla. Tämä viittaa siihen, että näinä vuosina on tapahtunut jotain merkittävää, joka on aiheuttanut kasvua nuorten huumausaineen käytössä. Mahdollisia syitä epäilyiden määrien nousuun voivat olla sosiaaliset kriisit, poliisin tehostama huumausainevalvonta tai esimerkiksi uudet rikolliset trendit.

Viimeisten kolmen vuoden kohdalla epäilyiden määrä vakaantuu, mutta nousee viimeisenä vuotena ylöspäin. Tämä viittaa siihen, että vaikka rikollisuus ei ole palannut aivan alkuvuosien tasolle, rikosten määrä on kuitenkin laskenut selvästi kahden korkean vuoden jälkeen. Tämä lasku voi kertoa siitä, että yhteiskunta on sopeutunut aiempaan rikollisuuden kasvuun esimerkiksi lisäämällä valvontaa, tiukentamalla sääntöjä tai parantamalla ennaltaehkäisyä.

Huumausainerikosten kohdalla epäiltyjen määrä on pysynyt tasaisena vuoteen 2017 asti. Tähän tasaisuuteen syyt ovat samat, kuin huumausaineen käyttörikoksen alkuvaiheen tasaisuuteen. Vuosien 2017–2019 huumausainerikosten epäilyiden määrä kasvoi keskiarvoltaan vuodessa noin 82 prosenttia. Tämän nousun jälkeen epäilyiden määrä on tasaantunut. Tilastojen valossa on huomattavaa, että epäilyiden määrän on vakiintunut huomattavasti korkeampaan lukuun, mitä se oli ennen vuoden 2017 nousua.

Epäilyiden määrät olivat vähäiset törkeissä huumausainerikoksissa kuluneen kymmenen vuoden aikana. Suurimman osan vuosista epäilyjen määrä oli joko yksi, tai nolla. Suurimmat määrät epäiltyjä oli vuosina 2019–2021, jolloin epäilyjä oli viisi jokaisena vuonna.

4.5.2 Alkoholirikkomus

Alkoholirikkomusten määrä tilastossa on hyvin poikkeuksellinen, ja siinä on nähtävissä, että poliisin puuttumiskynnys asiassa on laskenut lähelle nollaa. Tilaston ensimmäisen kolmen vuoden aikana epäiltyjen määrä oli 400–500 kappaletta vuosittain. Tämän jälkeen tilaston viimeiseltä seitsemältä vuodelta korkein epäiltyjen määrä oli vuonna 2019, jolloin epäilyjä oli yhteensä 24. Tämä osoittaa, että nuoriso kuluttaa alkoholia vähemmän, mutta myös poliisin tapa puuttua asiaan on muuttunut.

Syitä näin suureen muutokseen on useita. Poliittiset päätökset voivat vaikuttaa päätökseen, mikäli on huomattu, että tehokkain tapa puuttua nuoren alkoholin käyttöön ei ole rikosoikeudellinen lähestymistapa. Toisena merkittävänä syynä on poliisin resurssitilanne. Nuoren alkoholirikkomus on vielä vähäinen, jolloin poliisi ei ohjaa resurssejaan siihen, vaan muihin vakavampiin rikoksiin.

Suomessa poliisi voi ohjata nuoria sosiaalipalveluiden pariin sen sijaan, että kirjoittaisi alkoholirikkomuksesta nuorelle sakon. Ankkuri-toiminta on tässä tilanteessa vahvasti käytettävissä.

4.6 Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.

Otsikon rikokset kuuluvat rikoslain alaisuuteen, ja niiden tarkoituksena on suojella oikeuslaitoksen toimintaa, virkamiesten työtä sekä säilyttää yleinen järjestys ja turvallisuus.

Rikokset oikeudenkäyttöä vastaan ovat muun muassa väärä ilmianto, väärä vala ja todistelu sekä oikeudenkäytössä kuultavan lahjonta. Virkamiestä vastaan rikoksia ovat esimerkiksi virkamiehen väkivaltainen vastustaminen, virkamiehen lahjonta, sekä virkarikokset. Rikokset yleistä järjestystä vastaan ovat muun muassa yleisvaaran tuottaminen ja rikkomus yleistä järjestystä vastaan.

Nuoret Helsingissä ovat syyllistyneet rikoksiin virkamiestä kohtaan tasaisin määrin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2021 ja 2022 niskoittelu poliisia kohtaan nousi todella paljon kyseisen rikosnimikkeen keskiarvoon verraten. Vuoden 2022 jälkeen niskoitteluepäilyiden määrä palasi aikaisemmalle vakiintuneelle tasolle.

Kuviossa 12 esitetyt rikosepäilyt ovat eri tasoisia rikoksia virkamiestä kohtaan. Väkivallatonta vastustamista on esimerkiksi poliisilta karkaaminen tai poliisin fyysinen estäminen, kun poliisi tekee virkatehtäväänsä. Väkivaltaiseen vastustamiseen kuuluu esimerkiksi fyysinen hyökkäys ja aseiden tai vaarallisten esineiden käyttö virkamiestä kohtaan.

Niskoittelu on yleisimmin poliisin antaman käskyn noudattamatta jättämistä. Muita tapoja syyllistyä niskoitteluun poliisia vastaan on, ettei anna henkilötietoja niitä pyydettyäessä, ei tottele poliisin antamaa pysähtymiskäskyä, hälyttää poliisin turhaan taikka väärillä tiedoilla, tai laiminlyö poliisilain 9 luvun 3 pykälän avustamisvelvollisuutta.

Haitanteon tunnusmerkistöön kuuluu poliisin väkivallaton estäminen virkatehtävän suorittamiseen.

Kuvio 12, Nuorten rikokset virkamiestä vastaan epäilyt vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuvion 12 mukaan niskoittelu poliisia vastaan nousi huomattavan korkealle vuonna 2021 ja 2022. Näinä vuosina oli paljon ulkoisia tekijöitä, jotka saattoivat vaikuttaa niskoittelusta epäillyiden kasvuun. Covid-19-pandemiaan liittyvät rajoitukset aiheuttivat laajaa yhteiskunnallista stressiä, joka

saattoi myös nuorten kohdalla purkautua virkamiesvastaisuutena. Yksi merkittävä rajoitus oli liikumisrajoitukset, sekä rajoitustoimet mielenosoitusten kohdalla.

Vuonna 2021 ja 2022 poliisi joutui valvomaan tiukasti erilaisia pandemiarajoituksia, kuten kokoontumisrajoituksia, liikkumiskieltoja ja karanteeneja. Tämä aiheutti yhteiskunnassa jännittyneisyyttä, ja monet nuoret saattoivat kokea rajoitukset kohtuuttomina. Joillekin rajoitukset synnyttivät vastarintaa, joka saattoi ilmetä niskoitteluna poliisia vastaan. Tämä on ollut yksi tekijöistä, mikä selittää huomattavan kasvun epäilyiden määrässä niskoittelussa poliisia vastaan.

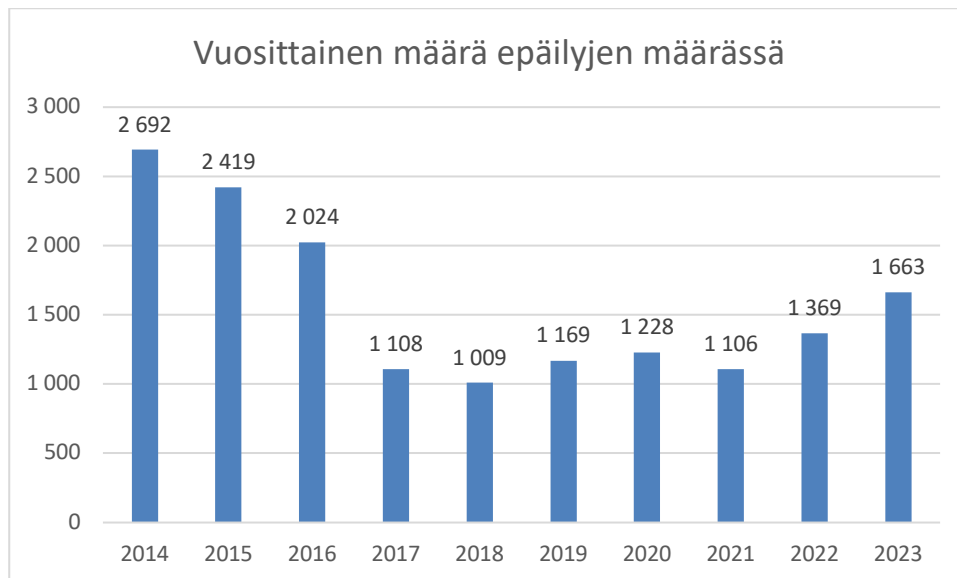
Poliisin valvontatehtävät ja näkyvä läsnäolo lisääntyivät pandemian aikana. Tämä johti mahdollisesti siihen, että niskoittelutapauksia havaittiin ja kirjattiin aiempaa enemmän, kun poliisi puuttui herkemmin esimerkiksi julkisiin kokoontumisiin ja rajoitusten noudattamiseen. Tehostunut valvonta saattoi vaikuttaa niskoittelun lisääntymiseen tilastoissa, vaikka todellisuudessa rikoksen luonne ei välttämättä olisi ollut niin yleinen ilman tiukkaa valvontaa.

Vuoteen 2023 mennessä tilanne normalisoitui pandemian suurimpien vaikutteiden päätyttyä. Tämä vähensi merkittävästi poliisin ja kansalaisten välistä kitkaa, mikä todennäköisesti johti niskoittelueläilyiden vähenemiseen. Ilman rajoituksia tai muita merkittäviä yhteiskunnallisia tekijöitä, jotka olisivat aiheuttaneet jännitteitä, poliisin niskoittelu väheni takaisin pandemiaa edeltävälle tasolle.

4.7 Yhteenveto rikoksesta epäiltyjen määrässä kymmenen vuoden ajalta

Yhteenvetona on huomattavaa, kuinka paljon rikosepäilyiden ja myös tämän kautta pääteltynä rikosten määrä on vähentynyt Helsingissä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilastoa vääristää hieman jo aiemmin käsitelty alkoholirikkomusten määrä, mutta se ei yksistään selitä, kuinka paljon rikosepäilyiden määrä on vähentynyt.

Tietyissä vakavimmissa rikoksissa nousua on tapahtunut, ja lievemmissä vähentynyt. Vakavimpia rikoksia tapahtuessa, se varaa paljon poliisin resursseja. Tällöin resursseja ei jää niinkään paljoa käytettäväksi vähäisempien rikosten selvittämiseen. Puuttumiskynnys eri rikosnimikkeiden kohdalla vaihtelee poliisin resurssitilanteen myötä.

Kuvio 13, Nuorten vuosittainen määrä epäilyiden määrässä vuosilta 2014–2023, Helsingin poliisilaitos tiedustelu ja analyysiyksikkö

Kuviossa 13 näkyy, kuinka vuodet 2014–2016 olivat huomattavasti muita vuosia korkeampia rikos-epäilyiden määrissä. Tämän jälkeen on tapahtunut selvä lasku epäilyjen määrässä, ja määrät ovat pysyneet vakiintuneemmin tasaisena lukuna ilman merkittäviä muutoksia ylös tai alaspäin.

Erityisesti nuorten väkivalta, ja ryöstörikokset ovat kehittyneet huonompaan suuntaan. Pääosin nuoriso ei syyllisty rikoksiin, mutta pienten nuorisoryhmien ympärille kasaantuu yhä enemmän rikollisuutta. (Poliisi, Nuorten epäilyksi tekemät rikokset ovat lisääntyneet merkittävästi alkuvuodesta, Poliisi.fi.)

Nuorten rikosepäilyiden määrä on pienentynyt, mutta vakavien rikosten määrä on kasvanut. Syyt tähän ilmiöön on yhdistelmä monista asioista, kuten sosiaalisten normien muutokset, ennaltaehkäisevän työn tehostumisesta, muutokset nuorten elinolosuhteissa ja hyvinvoinnissa. On kuitenkin huomattavaa, kuinka kokonaismäärä nuorten rikollisuudessa on vakiintunut matalammalle tasolle. Tilaston kolmen ensimmäisen vuoden keskiarvo epäilyiden määrässä on noin 2378 epäilyä vuodessa. Tilaston seitsemän viimeisen vuoden keskiarvo epäilyiden määrässä on 1236 epäilyä. Tilastoa katsoessa on selvä ero vuoden 2016 ja 2017 välillä, tämän vuoksi mielestäni vuodesta 2017 eteenpäin on aiheellista katsoa, mikä on nykyisen rikosepäilyiden todellinen keskiarvollinen tilanne rikosepäilyiden määrässä. Tilastossa on huomattavissa pientä kasvua viimeisinä vuosina, mutta verrattuna tilaston alkuvuosien lukemiin, epäilyiden määrä on edelleen paljon matalampi, mitä se on aiemmin ollut.

5 POHDINTAA JA YHTEENVETO

Nuorten väkivaltaisen käytöksen lisääntymiseen on monia syitä, ja monien asioiden yhtälöitä. Syyt liittyvät muun muassa yleisesti kasvaneeseen nuorten pahoinvointiin, maahanmuuttajaperheiden tuen tarpeeseen, väkivaltakokemusten lisääntymiseen nuoren elämässä, sekä erilaisiin ulosjäämisen kokemuksiin. Näitä syitä usein liittyy yhteen koulukiusaaminen ja rasismi. Nämä kokemukset kasvattavat nuoren kokemuksia ulosjäämisestä, vihasta ja yleisesti pahoinvoinnista, joka kasvattaa riskiä syyllistyä rikoksiin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, erityisavustus nuorisorikollisuuden ja nuorten väkivaltaisen käytöksen ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi nuorisotyön keinoin, okm.fi.)

Nuorten lähtökohdilla on siis merkittävä vaikutus nuoren kehitykseen. Päihde- ja mielenterveysongelmat, matala koulutus- ja tulotaso sekä näköalattomuus voi altistaa rikoksille. (Kolehmainen, Poliisi.fi, 24.01.2023.)

5.1 Kodin ja perheen vaikutus

Monet nuorten rikollisuuteen vaikuttavat ulkoset tekijät ovat usein joko lähtöisin nuoren kodista, tai olisi korjattavissa siellä. Riittävällä valvonnalla, turvallisella perheympäristöllä ja avoimella kommunikaatiolla vanhemmat pystyvät vaikuttamaan paljon nuoren kehitykseen. Toisessa ääripäässä ovat esimerkiksi vahingolliset kasvatusmenetelmät, kaltoinkohtelu ja perheväkivallan todistaminen. Nämä tekijät ovat usein yhdistettynä rikollisuuteen tulevaisuudessa. (Kaltiala Riittakerttu, Sarno Alfred, Laakarilehti.fi, 2024.)

Voidaanko siis väittää, että rikollinen käytös nuorella on suoraan yhteydessä kodin ja perheen aiheuttamiin seurauksiin? Kodin ja perheen vaikutusta ei voi sivuuttaa, mutta myös kodin ulkopuolella vaikuttavat yhteiskunnalliset ongelmat vaikuttavat nuorten rikolliseen käyttäytymiseen.

Ongelman ratkaisua miettiessä tulisi ottaa huomioon, miten perheen tukeminen, ja kodin ulkopuolisten tukiverkoston parantaminen voisi vaikuttaa tilanteeseen. Kodin ulkopuolisia tukiverkkoja nuorelle voivat olla esimerkiksi koulu tai harrastus. Myös kodin ulkopuolisissa tukiverkostoissa pitäisi olla mahdollisuus huomioida ja vaikuttaa varhaisiin merkkeihin, mikäli nuoren tilanne vaikuttaa, että hän on riskissä ajautua rikolliseen maailmaan. Ulkopuolisten tukiverkkojen aktiivisempi riskitekijöiden tunnistaminen vaatii koulutusta tunnistaa riskitekijät, sekä yhteistyötä eri viranomaisten

kanssa. Tukiverkkojen toimintaa pitäisi yhdistää vahvemmin esimerkiksi sosiaalityön, terveydenhuollon ja poliisin kanssa. Tämän avulla ongelmaan pystytään puuttumaan mahdollisesti jo ennen, kuin nuoren käytös radikalisoituu rikolliseen toimintaan.

On selvää, että rikollisuuteen oppiminen voi alkaa jo nuorena iässä kotona, mikäli perheen toiminta antaa sen tapahtua. Mikäli lapsi näkee rikollisuutta kotona, hän kasvaa sen ympärille, ja suurella todennäköisyydellä jatkaa kyseistä rikollisuutta varttuessaan. Karrikoiden sanottuna, rikollisuus on periytyvää. Tämä johtuu siitä, että lapsen käsitys ja ymmärrys laillisesta ja laittomasta on vääristynyt. Tällaiseen tilanteeseen esimerkkinä käy lapsi, joka on kasvanut väkivaltaisessa ympäristössä. Hän näkee, kuinka asioita on ratkaistu väkivallalla, ja kuinka se on osa normaalia arkea. Nuoren kasvaessa, hän voi edelleen luulla väkivallan olevan normaalia. Teoriakappaleessa käsitelty oppimisteoria tukee tätä väitettä, kuinka nuorta ympäröivä rikollinen ympäristö kasvattaa todennäköisyyttä siihen, että nuori tulee syylistymään rikoksiin tulevaisuudessa.

Keskeisenä asiana tämän tilanteen korjaamiseen on, ettei nuori saa jäädä yksin tilanteessa. Mikäli nuorta ympäröi rikollisuus kotona, siihen tulisi aikaistaa vaihetta, milloin joko sosiaalitoimi, poliisi tai nuoren koulu puuttuu asiaan. Tukiverkkojen kautta nuorelle pitäisi pystyä takaamaan kodin lisäksi ympäristö, missä hän saa positiivisia roolimalleja, jotka antavat nuorelle eri tien rakentaa elämänsä. Tilanne ei ole niin helposti ratkaistavissa, mutta tärkein kysymys on, miten yhteiskunta voi vahvistaa näitä tukiverkkoja riittävän ajoissa, ettei nuori päädy rikollisuuden pariin?

Viranomaisilla on nykypäivänä hyvä, mutta ei riittävä kyky puuttua nuoreen, joka asuu rikollisuuden ympäröimänä. Nykypäivän ratkaisut näihin tilanteisiin ei välttämättä ole nuorelle parhaimpia mahdollisia. Nuoren siirtäminen pois kotiloista lastenkotiin voi huonontaa nuoren tilannetta. Mielestäni ongelmassa pitäisi keskittyä enemmän perheeseen ilman, että nuorta erotetaan perheestään. Perheelle tulisi pystyä tarjoamaan laajempi tukiverkosto, joka opastaisi ja auttaisi perhettä rikoksettoomaan elämään, jonka kautta pystyisi takaamaan nuorelle turvallisemman tulevaisuuden.

Perheen rooli on siis väistämättä joko suojana, tai riskitekijänä nuoren rikolliselle käyttäytymiselle. Jos perheessä on nuorelle negatiivisia roolimalleja, nuoren on helppo omaksua heidän toimintatansa. Jos kotona on positiivisia roolimalleja, tämä kasvattaa nuoren kynnystä rikolliselle käytökselle.

5.2 Mielenterveys

Nuorten mielenterveysongelmat ja rikollisuus yhdistyy monimutkaisella tavalla, joka tarvitsee huomiota yksilön, että yhteiskunnan tasolla. Mielenterveysongelmat, kuten ahdistus ja masennus voivat altistaa nuoren rikolliseen käytökseen. Mielenterveysongelmat eivät ole syynä tai motiivina rikolliseen tekoon, mutta mielenterveysongelmista kärsivä nuori voi kuulua riskiryhmään, kun puhutaan todennäköisyydestä syyllistyä rikolliseen tekoon. Tästä esimerkkinä tilanne, jossa nuoren vaikeuden kasaantuvat, nuori saattaa hakea hyväksyntää hänelle huonosta yhteisöstä, tai turruttaa pahaa oloaan päihteillä.

Keskustelua nuorten hyvinvoinnista on käyty eduskunnassa, ja monissa eri medioissa. Usein kysymykset liittyvät joko siihen, että miksi nuoret voivat pahoin, tai miten nuorille voisi tarjota riittäviä mielenterveyspalveluita? Omasta näkökulmastani mielenterveyspalveluiden tarjonnassa ei olla pystytty täysin vastaamaan nykyistä tarvittavaa tasoa. Positiivista on, että resursseja on alettu ohjaamaan yhä enemmän mielenterveyspalveluihin. Olisi kuitenkin tärkeää, että koulupsykologit ja muut erilaiset mielenterveyspalvelut tulisi integroida paremmin rikosten ennaltaehkäisyyn. Tämä toimi tarvitsisi laajempaa yhteistyötä eri viranomaisten, terveydenhuollon ja mielenterveyspalveluita tarjoavien tahojen välillä.

Kun nuorten hyvinvointi paranee, sillä on suora yhteys nuorten tekemiin rikoksiin. Tulisiko nuorten hyvinvointiin ja rikollisuuteen katsoessa miettiä, mistä ongelmat ovat lähtöisin? Hyvin monet mielenterveysongelmat saavat alkunsa ja kehittyvät ulkoisten tekijöiden kautta, esimerkiksi kodista ja koulusta. Yksi keskeinen ratkaisu mielenterveysongelmiin ja niistä eskaloituneeseen rikollisuuteen on nuoren mielenterveysongelmien aikainen tunnistaminen, ja varhaisessa vaiheessa ohjaaminen oikean avun piiriin. Tämän avulla nuoren hyvinvointia voidaan parantaa, ja ennalta estää mahdollista rikollista käyttäytymistä.

5.3 Sosiaalinen media

Sosiaalisella medially on kasvava merkitys nuorten elämässä, ja sen myötä vaikutus ulottuu myös nuorten rikollisiin tekoihin. Sosiaalisella medially on kaksi puolta nuorten rikoskäyttäytymiseen. Sosiaalinen media voi normalisoida ja altistaa nuorta rikolliselle sisällölle. Sosiaalinen media saattaa myös kasvattaa painetta nuorille näyttäytyä tietynlaisena ja saada hyväksyntää, mikä voi ilmentyä rikollisena käytöksenä. Sosiaalisen median kautta nuorella on mahdollisuus nähdä paljon rikolliseen elämäntapaan liittyvää materiaalia, kuten huumausaineita ja väkivaltaa sisältävää materiaalia. Rikolliset levittävät paljon propagandaa, ja glamourisoivat rikollista elämäntapaa. Tämä voi johtaa

siihen, että ulkoisille vaikutteilla herkemvät nuoret etsivät hyväksyntää ja yhteenkuuluvuutta, jonka takia alkavat matkimaan näkemäänsä käyttäytymistä.

Positiivisena puolena sosiaalisen median kautta nuoriin voidaan helpommin olla yhteydessä, ja näin luoda ennaltaehkäisevää toimintaa. Sosiaalisen median merkittävyyden kasvaessa nuorten keskuudessa, monet nuorten rikollisuutta ehkäisevät ohjelmat ovat aktivoituneet sosiaalisessa mediassa.

Tilastokeskus on tehnyt tutkimusta internetin ja sosiaalisen median haittapuolista vuonna 2020. Tutkimuksessa ilmenee, että nuoreten 16–24-vuotiaiden kokema häirintä internetissä on kasvanut todella paljon vuodesta 2017 vuoteen 2020. Vuonna 2017 tämän ikäryhmän nuorista 10 prosenttia oli kokenut häirintää internetissä. Vuonna 2020 häirinnän kohteeksi oli joutunut jo 16 prosenttia. Kiusattujen määrä on siis kasvanut merkittävästi jo kolmessa vuodessa. (Tilastokeskus, Stat.fi, 2021.) Kuten aiemmin opinnäytetyössä on ilmennyt, kiusaaminen on yksi vaikuttavista tekijöistä nuorten rikollisuudessa. Kiusaamisella on suora yhteys pahoinvointiin ja mielenterveysongelmiin.

Sosiaalisen median selvät haittatekijät nuorille ovat kiusaaminen, valheellisen tai väärän tiedon saaminen, sekä rikollisen elämän vääristävä glamourisoiva kuva. Sosiaalinen media on vallitsevassa asemassa nuoren elämässä, joten sitä täytyisi oppia käyttämään oikein. Kuten monissa muissakin nuoren rikollisuuteen vaikuttavassa tekijässä, näen tämänkin asian olevan hyvin vahvasti liitoksissa kotiin, ja vanhempien vastuuseen.

Nuorille tulisi opettaa media- ja digilukutaitoa ja kehittää sitä jo varhaisessa vaiheessa. Nuorille olisi tärkeää opettaa, kuinka tunnistaa sosiaalisessa mediassa valheellinen tieto sekä sen, mikä on kiusaamista. Moni nuori saattaa sokaistua, kun näkee paljon rikollisuutta ihannoivaa materiaalia. Nuoren ajatusmaailma ei välttämättä osaa tunnistaa, ettei kaikki siinä ole totta. Tämän takia on ajankohtaista, että eri asteilla, kuten eduskunnassa, on alettu keskustelemaan ikärajan asettamisesta sosiaaliseen median eri alustoille. Mielestäni lapsilla ja aikuisilla ei tulisi olla pääsyä samaan tietoon ja materiaaliin sosiaalisessa mediassa. Ikärajoituksen lisäksi sosiaalisen median eri alustoiden vastuullisuutta tulisi korostaa, esimerkiksi vahvistamalla alustan moderointia ja poistamalla rikollista toimintaa ihannoivaa sisältöä tehokkaammin.

5.4 Päihteet

Päihteet vaikuttavat nuorten rikollisuuteen ja nuorten rikoskäyttäytymiseen usealla eri tasolla yksilöstä yhteiskuntaan asti. Kuten kuvioista 11 on nähtävissä, nuorten huumausaineiden käyttö on

yleistynyt merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Päihteet vaikuttavat nuoren päätöksentekokykyyn, altistavat nuoren rikolliseen ympäristöön, ja voivat jatkossa hallita täysin nuoren elämää. Alkoholin ja huumeiden käyttö heikentää ihmisen kykyä arvioida tekojaan ja kontrolloida käytöstään. Tämä saattaa johtaa tekoihin, mihin nuori ei selvin päin olisi ryhtynyt.

Nykyisin täysi-ikäisen välittäessä alkoholia nuorelle, täysi-ikäisen tekemä rikos kirjataan lievänä alkoholirikoksena. Mikäli oikeudessa pystytään näyttämään todeksi, että nuori, kenelle alkoholi on hankittu, on selvästi päihdeongelmainen, tulisi välittäjän rangaistus olla ankarampi. Vaikka tekotapa on sama, kun kyseessä on päihdeongelmainen nuori, ja nuori, kenellä ei ole päihdeongelmaa, rikkeen vaikuttavuus on erilainen. Samalla alaikäiselle alkoholin, tai muiden päihteiden välittäminen systemaattisesti altistaa nuorta päihdeongelmaan. Mikäli päihdeongelma yltyy pahaksi, vaikutukset ovat suuret niin nuorelle, kuin koko yhteiskunnalle. Tämä voi johtaa esimerkiksi mielenterveysongelmiin, jotka vaikuttavat taas laajalti muihin asioihin yksilön elämässä, kuin myös muiden Suomalaisen elämässä.

Lainsäädännön koventamiselle huumausaineiden myynnissä alaikäiselle on useita perusteluita. Tärkeimpinä syinä koventamisperusteisiin ovat muun muassa nuoren haavoittuva asema, heidän kehityksensä sekä huumausaineiden käytön vaikutus tulevaisuuteen. Oman näkemykseni mukaan tekijä, joka myy huumausaineita alaikäiselle hyväksikäyttää nuoren kokemattomuutta ja alttiutta riippuvuuksille. Tästä syystä lainsäädäntöä tulisi kiristää entisestään. Uskon muutoksen saavan aikaan halutun viestin, kuinka tuomittavana yhteiskunta näkee huumausainekaupan alaikäisille. Tämä muutos sekä suojaisi nuoria, että toimisi ennaltaehkäisevänä toimena huumausaineiden välittäjiä kohtaan.

Nuorten rikollisuutta ja päihteiden käytön yhteyttä on tutkittu nuorisoriikollisuuskyselyillä. Tutkimuksessa tarkasteltiin alkoholin vaikutusta rikosten tekemiseen. Pääsääntöisesti tutkimuksen perusteella näillä oli havaittavissa selvä yhteys. Tutkimuksissa selvisi, että paljon alkoholia juovat nuoret tekivät varkausrikoksia pääosin vain selvin päin. Toisaalta väkivaltarikoksissa ja vahingonteoissa tekojen määrä lisääntyi juomisen lisääntyessä. (Kivivuori, 2018, luku 4.5.) Näihin tilastoihin nojaten mielestäni alkoholin ja muiden päihteiden tulisi olla rangaistuksen koventamisperuste väkivaltarikoksissa. Mikäli sama nuori syyllistyy usein väkivaltarikoksiin päihtyneenä, päihtymyksen tulisi olla koventava peruste, sillä päihtymystila on kuitenkin usein oma päätös.

Viittaan tällä ajatuksella siihen, miten poliisi ja tuomioistuin arvioi muiden rikosasian asianosaisten päihtymystilaa. Todistajan lausuntoa voidaan esimerkiksi pitää epäluotettavan, koska hän on ollut tapahtumahetkellä hyvin päihtynyt. Mikäli ihminen päihtyy oman päätöksen seurauksena ja päätyy

tekemään rikoksen, mielestäni tuomioistuimessa täytyisi pohtia, onko päihtymystilalla ollut merkittävä vaikutus rikoksen tapahtumiseen. Mikäli yhteys on todettavissa, päihtymisen täytyisi olla koventava syy rangaistusta antaessa.

Kun nuorella on päihdeongelma, vanhempien ja muiden nuorta tukevien tahojen osallistaminen prosessiin alkuvaiheessa on tärkeää. On tärkeää, että tilanteeseen liittyy ulkopuolinen, puolueeton osapuoli. Tämän avulla voidaan arvioida paremmin, miten nuoren vanhemmat pystyvät auttamaan häntä. Mikäli vanhemmista on huomattavissa, etteivät he kykene auttamaan nuorta, nuorelle tulee ohjata aktiivisemmin ja laajemmin apua kodin ulkopuolelta.

5.5 Yhteenveto tilastosta ja sen muutoksista

Opinnäytetyössä käytetty tilasto kertoi todellisen tilanteen Helsingissä tapahtuneista rikosepäilyistä, missä epäilty on 15–17-vuotias. Tilasto ei kerro nuorten rikollisuuden todellista tilannetta Helsingissä, mutta tutkiessa rikosepäilyiden määriä, se antaa selkeän kuvan tilanteesta ja sen kehityksestä. Kuten kuvio 13 näyttää, rikosepäilyiden määrä on laskenut huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilaston ollessa 10 vuoden pituinen, se ei kerro, onko käytetyn tilaston alkuvuosien korkeat lukemat sitä aikaisempiin vuosiin poikkeavan korkeat, vai onko rikollisuus vähentynyt hyvinkin merkittävästi 2020-luvun ympärillä.

Nuorten rikollisuutta on tutkittu paljon, ja siihen on löydetty useita eri syitä, mitkä ovat suoraan, tai epäsuoraan yhteydessä rikollisuuteen. Koska suurin osa 15–17-vuotiaista asuu vielä vanhempiensa luona, koti on paikka, missä nuori kasvaa joko rikolliseksi, tai henkilöksi, joka ei tule syyllistymään rikoksiin. Kodin vaikutusta tulisi painottaa vieläkin enemmän, kun puhutaan rikosten ennaltaehkäisystä.

Alaikäisten vankien määrä Suomessa on vielä matala. 2020-luvun taitteessa tilanteeseen oli tullut muutosta, koska silloin nuorten tekemät väkivaltarikokset yleistyivät. (Muurinen Tuija, Alaikäiset ja nuoret vangit, 2021, 10). Nuorten vankien määrä on kasvanut, mutta rikosseuraamuslaitoksen tekemän tilaston perusteella suhde vankien määrän kasvun ja väkivaltarikollisuuden kasvun välillä ei korreloinut toisiaan. Kuten kuviossa kuusi näkyy, törkeiden pahoinpitelyiden määrä on kasvanut moninkertaiseksi viimeisten vuosien aikana sitä edeltävästä vakiintuneemmasta tasosta. Mielestäni näissä törkeissä rikoksissa tuomioistuimen tulisi muuttaa päätöksentekoaan vastaamaan nykyistä tilannetta. Useat nuoret väkivaltarikolliset voivat nähdä väkivaltarikokset siten, ettei niistä joudu vankilaan, sillä edelleen niin harva nuorista väkivaltarikollisista tuomitaan ehdottomaan vankilangaistukseen. Esimerkiksi yleistämällä ehdotonta vankeusrangaistusta törkeissä väkivaltarikoksissa voitaisiin nähdä positiivisia ennalta ehkäiseviä keinoja muuttaa tämän rikoksen yleisyyttä. Ehdoton

vankeusrangaistus ei ole ratkaisu kaikkiin ongelmiin, sillä rangaistusmuotona ehdoton vankeusrangaistus voi vaikuttaa nuoreen myös negatiivisesti. Se voi haitata nuoren sosiaalista kehitystä, lisätä riskiä rikollisen toiminnan jatkumiseen, ja vaikeuttaa sopeutumista yhteiskuntaan. Vaikka ehdottomalla vankeusrangaistuksella on monia varjopuolia nuoren elämään, näkemykseni on, että sen hyödylliset vaikutteet ovat suuremmat. Ehdottoman vankeusrangaistus antaa selkeän seuraamuksen rikoksesta, millä voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus tulevaisuudessa. Vankeus suojaa yhteiskuntaa, sekä voi tukea nuorta rikoksettomaan elämään muun muassa erilaisilla kuntoutusohjelmilla ja mahdollisuudella opiskeluun.

Vaikka määrällisesti nuorten tekemät rikokset ovat vähentyneet merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, tietyt rikostyytit, kuten törkeät pahoinpitelyt, ryöstöt ja huumausainerikokset ovat yleistyneet. Tämä osoittaa, että kokonaiskehitys on positiivista, mutta vakavat rikokset aiheuttavat edelleen huolta yleistyessään. Ennaltaehkäisevät toimintatavat, kuten nuorisotyön lisääminen voi olla ratkaisevassa roolissa törkeidenkin rikosnimikkeiden vähenemiseen. Näiden rinnalle mielestäni tulisi kehittää ja siirtää enemmän resursseja kohdennettuihin ohjelmiin, jotka käsittelevät vakavia rikoksia ja niiden syitä. Huumeiden käytön ja väkivallan torjunta vaatii laaja-alaista yhteistyötä viranomaisten, sosiaalipalveluiden ja nuorten eri tukijärjestöjen välillä. Tämänkaltaiset monialaiset yhteistyön ratkaisut voivat auttaa vakavien rikosten ennaltaehkäisyssä, ja täten edistää nuorten, kuin aikuistenkin turvallisuutta Helsingissä.

LÄHTEET

Haikola Lotta, Hästbacka Noora, Pekkarinen Elina, 2019, Kuka vastaa nuorten rikoksiin, Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161548/34_Kuka%20vastaa%20nuorten%20rikoksiin.pdf, luettu 03.09.2024

Heiskanen Laura, 2024, Keskusrikospoliisi, nuorten ryöstörikosten piirteet, Luettavissa: https://poliisi.fi/documents/25235045/59586767/raportti_nuorten_ry%C3%B6st%C3%B6rikollisuus_julkisen.pdf/0690c6c1-0aeb-a4f8-0c65-a2e2dbfcaa93?t=1707379915528, luettu 18.07.2024

Kaakinen Markus, Näsi Matti, 2020, Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020, Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/17bbfc7-5a82-465b-a029-f7267345703e/content> luettu 04.07.2024

Kaltiala Riittakerttu, Sarno Alfred, Lääkärilehti, 2024, Luettavissa: <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/katsausartikkeli/vakivaltarikoksen-tekijalla-on-usein-mielenterveyden-hairio/?public=5b7fe2bcd2a47412ca5f0ce11abe93fa>, luettu 07.08.2024

Kaupan liitto, 2020, myymälävarkaudet ja näpistykset lisääntyvät, Luettavissa: <https://kauppa.fi/uutishuone/2020/10/07/myymalavarkaudet-ja-napistykset-lisaantyyvat-kauppa-pe-raankuuluttaa-poliisille-lisaresursseja/>, luettu 18.07.2024

Kivivuori Janne, 2018, Kriminologia: rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa, Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523455306>, luettu 26.08.2024

Kolehmainen Seppo, 24.01.2023, Poliisi, Nuorten hätähuuto vaatii yhteiskunnan yhteisponnistusta, Luettavissa: <https://poliisi.fi/blogi/-/blogs/nuorten-hatahuuto-vaatii-yhteiskunnan-yhteisponnistusta>, luettu 08.08.2024

Kriminaalihuollon tukisäätiö, Nuorisoriikollisuus, 2018, Luettavissa: <https://web.archive.org/web/20191006185403/https://www.krit.fi/2018/01/nuorisoriikollisuus/> luettu 11.07.2024.

Kriminologia, Helsingin yliopisto, Luettavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/koulutusohjelmat/sosiaali-tieteiden-maisteriohjelma/opiskelu/opintosuunnat/kriminologia>, luettu 07.09.2024

Liikenneturva.fi, Liikenneturva, Nuoret liikenteessä, Luettavissa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/nuoret-liikenteessa/>, luettu 05.08.2024

Lumme Marika, 2023, Poliisilla suuri huoli: Pk-seudun rikollisryhmissä mukana jopa 12-vuotiaita, Vantaan sanomat, Luettavissa: <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/6333212> luettu 05.08.2024

Markkula Jaana, Rönkä Sanna, 2020, Huumetilanne Suomessa, Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140710/URN_ISBN_978-952-343-576-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y, luettu 06.08.2024

Mieli, 2022, Suojatekijät vahvistavat, riskitekijät heikentävät mielenterveyttä, Luettavissa: <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/mita-mielenterveys-on/suojatekijat-vahvistavat-riskitekijat-heikentavat-mielenterveytta/>, luettu 05.09.2024

Muurinen Tuija, 30.08.2021, Rikosseuraamuslaitos, Alaikäiset ja nuoret vangit, Luettavissa: https://www.rikosseuraamus.fi/material/collections/20210830085518/7SwOchBUn/Alaikaiset_ja_nuoret_vangit_selvitys_2021.pdf, luettu 15.08.2024

Niskanen Vilma, Pietikäinen Petteri, 2021, Rikollisuus ja sosiaalisen disorganisaation teoria Chicagon sosiologisen koulukunnan tutkimuksissa 1918–1948, Kriminologia 1, Luettavissa: [file:///Users/oskariuotila/Downloads/109020-Artikkelin%20teksti-196969-1-10-20210523%20\(1\).pdf](file:///Users/oskariuotila/Downloads/109020-Artikkelin%20teksti-196969-1-10-20210523%20(1).pdf) luettu 10.07.2024.

Oikeusministeriö, Rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä, Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/rikosoikeudellinen-seuraamusjarjestelma> luettu 05.07.2024

Oikeusministeriö, Uusi seksuaalirikoslaki, Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki> luettu 06.08.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Erityisavustus nuorisoriikollisuuden ja nuorten väkivaltaisen käytöksen ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi nuorisotyön keinoin, Luettavissa: <https://okm.fi/-/erityisavustus-nuorisoriikollisuuden-ja-nuorten-vakivaltaisen-kaytoksen-ennaltaehkaisemiseksi-ja-vahentamiseksi-nuorisotyon-keinoin>, luettu 06.08.2024

Pajulammi Henna, 2014, Lapsi, oikeus ja osallisuus, Luettavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.poliisi.fi/teos/BAXBXATDBEEC#kohta:II\(\(20\)LAPSEN\(\(20\)AUTONOMINEN\(\(20\)ASEMA\(\(20\):\(1\(\(20\)Tausta\(\(\(20\)Lapsi\(\(20\)ja\(\(20\)oikeus\(\(20\):\(1.1\(\(a0\)Lapsi\(\(20\)ja\(\(20\)lapsen\(\(20\)muuttuvat\(\(20\)tulkinnat\(\(20\)/piste:b3594](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.poliisi.fi/teos/BAXBXATDBEEC#kohta:II((20)LAPSEN((20)AUTONOMINEN((20)ASEMA((20):(1((20)Tausta(((20)Lapsi((20)ja((20)oikeus((20):(1.1((a0)Lapsi((20)ja((20)lapsen((20)muuttuvat((20)tulkinnat((20)/piste:b3594), luettu 08.08.2024

Poliisi, Huumausainerikokset, Luettavissa: https://poliisi.fi/huumausainerikokset/-/asset_publisher/v7KWApA2lv43/content/id/64194075, luettu 06.08.2024

Poliisi, Nuori rikoksentekijä, Luettavissa: <https://poliisi.fi/nuori-rikoksen-tekija> luettu 05.07.2024

Poliisi, 17.08.2023, Nuorten epäilyksi tekemät rikokset ovat lisääntyneet merkittävästi alkuvuodesta, Luettavissa: <https://poliisi.fi/-/nuorten-epailyksi-tekemat-rikokset-ovat-lisaantyneet-merkittavasti-alkuvuodesta>, luettu 06.08.2024

Poliisi, Omaisuusrikokset, Luettavissa: <https://poliisi.fi/omaisuusrikokset>, luettu 18.07.2024

Poliisi, Seksuaalirikokset, Luettavissa: <https://poliisi.fi/seksuaalirikokset>, luettu 05.08.2024

Rämö Harri, 2008, Rikollisen alakulttuurin voima, Tampereen yliopisto sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos, Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/78906/gradu02452.pdf?sequence=1> luettu 10.07.2024.

Rantaeskola Satu, 2014, Esitutkintalaki-kommentaari, Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/86666/Oppikirjoja_21_esitutkintalaki_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y, luettu 13.07.2024

Rantaeskola Satu, Hyyti Jari, Kauppila Jaakko, Koskelainen Mari, 2014, Haastavat asiakatilanteet – väkivalta työssä, Luettavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.polaris.idm.oclc.org/teos/DABBXCTEB#/kohta:OSA\(\(20\)III\(\(\(20\)KUN\(\(20\)TILANNE\(\(20\)ON\(\(20\)P\(\(c4\)\(\(c4\)LL\(\(c4\):5\(\(20\)HAASTAVAN\(\(20\)ASIAKKAAN\(\(20\)KANSSA\(\(20\)TOIMIMINEN\(\(20\):5.7\(\(20\)Muita\(\(20\)haastavia\(\(20\)asiakastilanteita\(\(20\):5.7.3\(\(20\)Nuorisojoukko\(\(20\)/piste:b4](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.polaris.idm.oclc.org/teos/DABBXCTEB#/kohta:OSA((20)III(((20)KUN((20)TILANNE((20)ON((20)P((c4)((c4)LL((c4):5((20)HAASTAVAN((20)ASIAKKAAN((20)KANSSA((20)TOIMIMINEN((20):5.7((20)Muita((20)haastavia((20)asiakastilanteita((20):5.7.3((20)Nuorisojoukko((20)/piste:b4) luettu 05.07.2024.

Rikoksentorjunta, teorioita rikollisuuden syistä, Luettavissa: <https://rikoksentorjunta.fi/teorioita-rikollisuuden-syista> Luettu 04.07.2024

Rikosseuraamuslaitos, 31.08.2022, nuorisorangaistus, Luettavissa: <https://rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/yhdyskuntaseuraamustyo/nuorisorangaistus.html> luettu 18.07.2024

Rissanen Pasi, Sutela Mika, Rikoksentorjunta, päihteet ja nuoret poliisin liikenneturvallisuustyön keskeisiä vaikuttavuuskohteita, 08.03.2023 Luettavissa: <https://rikoksentorjunta.fi/-/haaste-1-23-paihteet-ja-nuoret-poliisi-liikenneturvallisuustyossa>, luettu 05.08.2024

Tilastokeskus, Haapakangas Kimmo, 2020, nuorten rikollisuus laskussa, Luettavissa: <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2020/nuorten-rikollisuus-on-laskussa-mutta-pieni-joukko-nuorista-tekee-yha-enemman-ja-vakavampia-rikoksia/> Luettu 04.07.2024

Tilastokeskus, Kohvakka Rauli, Saarenmaa Kaisa, 09.03.2021, Vihapuhe, nettikiusaaminen ja häirintä koskettaa erityisesti nuoria, Luettavissa: <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/vihapuhe-nettikiusaaminen-ja-hairinta-koskettaa-erityisesti-nuoria/>, luettu 11.08.2024

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lasten ja nuorten hyvinvointi – kouluterveyskysely 2023, Luettavissa: <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lasten-ja-nuorten-hyvinvointi-kouluterveyskysely>, luettu 08.08.2024

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 07.12.2023, Nuorten päihteiden käyttö ja päihdehäiriöt, Luettavissa: <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot/nuorten-paihteiden-kaytto-ja-kaytoshairiot>, luettu 11.08.2024

Terveyskirjasto, Huttunen Matti, Socada Lumikukka 17.12.2019, ADHD, Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00353>, luettu 08.08.2024

Terveyskirjasto, Tiitinen Aila, 15.09.2022, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00941>, luettu 05.08.2024

Tietoarkisto, Alastalo Marja, Ellonen Noora, Tilastot tutkimuksessa, Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/tilastot/tilastot-tutkimuksessa/> Luettu 05.07.2024.

Valtioneuvosto, nuoret ja rikollisuus, 2023, Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/nuoret-ja-rikollisuus-sivusto-tarjoaa-lapsille-ja-nuorille-hyodyllista-tietoa-rikoksista> luettu 11.07.2024